Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 220 (4915).
30 СЕНТЯБРЬ 1982 й, ПАЙШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

КПСС Марказий Комитетига, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВга

Буюк тантаналар вақтида ва йиғим-терим кунларида, оғир изланиш дамлари ва илҳом жўш урган бахтли онларда, янги қурилишлар ҳавозаларида, буғдойзор ва пахта майдонларида, қайноқ мартенлар ёнида ва дунёнинг ташвишли шамоллари етиб борган ёзувчи хонасининг сукунатида — ҳамиша ва ҳамма ерда совет сўз санъаткорларининг қалблари қатъият ва садоқат билан Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига, унинг Марказий Комитетига, Сизга қаратилгандир, азиз Леонид Ильич!

Биз бугун ягона буюк иттифоқимиз — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишланиб социалистик Ўзбекистонда ўтаётган кўпмиллатли совет адабиётининг Бутуниттифоқ фестивали қатнашчилари Сизга — ҳозирги замон коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбобига, тинчлик ва социал тараққиёт учун толмас курашчига, афсонавий Кичик ернинг жасур солдатига, қўриқ ерларнинг биринчи ўзлаштирувчисига, Сиз ишонч ва донолик билан раҳбарлик қилаётган КПССнинг ленинчи Марказий Комитетига мурожаат қилмоқдамиз.

Фестиваль программаси — республика бўйлаб сафарлар, халқ билан самимий учрашувлар, унинг меҳнати билан яқиндан танишув, илмий-адабий конференцияларда ижодий баҳслар ўтказиш муваффақиятли амалга оширилди ва ҳамма ерда биз социализм кучларининг улуғ ва кўп қиррали ифодасини кўрдик. Ривожланган социализм даврида Ўзбекистонда ҳам, унинг қадимий ва айни пайтда ажойиб навқирон диёрида чинакам улкан ўзгаришлар юз берди. Бир вақтлар жазирама иссиқдан қақраб ётган жойларда денгизлар ва сувга лиммо-лим каналлар, далалар, боғлар ва узумзорлар пайдо бўлди, денгиз кенгликлари билан рақобат қилувчи «оқ олтин» пайкаллари ястаниб ётибди; республиканинг катта ва кичик, кўҳна ва навқирон шаҳар ва қишлоқлари гуллаб — яшнамоқда; зилзила харобаларида замонавий гўзал Тошкент қад кўтарди, бу ерда эндиликда қудратли ҳаво лайнерлари, универсал пахта териш комбайнлари, энг янги электрон техника яратилмоқда. Республикада фундаментал ва амалий илм-фан жадал суръатлар билан ўсиб ривожланмоқда. Бугунги кунда ўзбек халқининг маънавий ҳаёти мисли кўрилмаган суръатлар билан юксалмоқда, унинг адабиёти ва санъати муваффақиятлари жуда катта бўлиб, жаҳонда эътироф этилгандир.

Ўзгаришларнинг бу буюк мўъжизаси — муштарак ҳодиса эканлиги, қардош иттифоқда, ягона кўп миллатли оилада абадий биродарлашган барча ўлкалар ва барча халқларга хос ходиса эканлигини яхши англаб турибмиз. Улар социализм, коммунизм сари ҳаракат, жонажон партиямизнинг доно ленинча миллий сиёсати, биродарлашган шаҳарларнинг ўзаро ёрдами, аввало етакчи катта оғамиз — улуғ рус халқининг беғараз, сахий ёрдамидан иборат муштарак негизга эгадирлар. Жангларда ва биргаликдаги меҳнатда вужудга келган совет ватанпарварлигимиз, социалистик интернационализмимиз юздан ортиқ миллат вакиллари қардошларча, аҳил яшаётган Совет Ўзбекистони ҳаётининг ҳар лаҳзасини, бутун улуғ совет ерининг, умумий Ватанимиз ҳаётининг ҳар лаҳзасини бойитиб, унга куч-қувват бахш этмоқда.

Барча халқлар меҳнаткашларининг дўстлиги ва қардошлиги ҳис-туйғуси билан маънавий шаклланган ва тарбиялаб ўстирилган биз, совет адиблари ана шу ҳис-туйғуларнинг таркиб топиши ва ривожланишида бизнинг меҳнатимиз улуши ҳам борлигидан фахрланамиз. Энг яхши совет романлари ва пьесалари, шеърлари ва достонлари, ҳикоялари ва очерклари юксак, инсонпарварлик ғояларига хизмат қилиб келди ва хизмат қилмоқда. Бизнинг энг яхши китобларимиз, энг муҳим ижодий ютуқларимиз — санъаткорларнинг халқ ҳаётига, ҳамма соҳага кириб борувчи маданий жараённинг, кўп миллатли адабиётимиз барча отрядларининг бир-бирини ижодий бойитишида тобора активроқ иштирок этаётганлигининг натижасидир.

Бизнинг кўп миллатли совет адабиёти фестивалимиз ҳам ана шу олижаноб жараёнларни янада чуқурлаштириш ва ривожлантиришга хизмат қилади. Бу фестиваль шу олтин куз кунларида Ўзбекистоннинг кенг йўлларида ҳаммамизни тўплади ва бирлаштирди, ҳаммамизга ягона вазифа ва мақсадни, КПСС Марказий Комитетининг «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллиги тўғрисида»ги ва «Адабий-бадиий журналларнинг коммунистик қурилиш практикаси билан ижодий алоқалари тўғрисида»ги қарорларини амалга ошириш йўлларини яна бир бор, тўла аниқлаб олиш имконини берди.

Бизнинг муштарак мақсадимиз партия XXVI съезди қарорларини, ўн биринчи беш йиллик топшириқларини, КПСС Марказий Комитетининг май Пленумида ишлаб чиқилган ва тасдиқланган Озиқ-овқат программасини бажариш учун умумхалқ курашида ҳар томонлама ва актив қатнашиш, совет халқларининг дўстлиги ва қардошлигини мустаҳкамлаш ва чуқурлаштириш, тинчлик учун, ер юзи халқларининг озодлиги ва бахт-саодати учун, коммунизм учун курашишдан иборатдир!

Эркин халқларнинг қардошларча бирлиги — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи асрлар оша яшасин ва мустаҳкамлансин!

Яшасин шу муқаддас қардошликнинг ижодкори ва жипслаштирувчи кучи — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

ЎЗБЕКИСТОНДА КЎП МИЛЛАТЛИ СОВЕТ АДАБИЁТИ ФЕСТИВАЛИ ҚАТНАШЧИЛАРИ.

Тошкент шаҳри. 1982 йил 29 сентябрь.

ҲАММА КОММУНИСТИК ШАНБАЛИККА

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИ ВАКИЛЛАРИ ЙИҒИЛИШИ ИШТИРОКЧИЛАРИНИНГ 1982 ЙИЛНИНГ 18 ДЕКАБРИДА СССР ТАШКИЛ ЭТИЛГАНЛИГИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА БУТУНИТТИФОҚ КОММУНИСТИК ШАНБАЛИГИ ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА ШАҲАР ВА ОБЛАСТЬ БАРЧА МЕҲНАТКАШЛАРИГА

МУРОЖААТИ

Қадрли ўртоқлар!

Мамлакатимиз меҳнаткашлари жонажон Коммунистик партия ва унинг ленинчи Марказий Комитети теварагига маҳкам жипслашган кўп миллионли интернационал оила сифатида катта ва шодиёна байрам — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллиги томон бормоқда.

Тошкент шаҳри ва Тошкент области меҳнаткашлари барча совет кишилари каби совет давлатининг яқинлашаётган юбилейини янги меҳнат муваффақиятлари билан нишонлашга интилмоқдалар. КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми тарихий қарорлари, ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун фидокорона курашмоқдалар.

Меҳнат коллективларида «СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига — 60 зарбдор ҳафта» шиори остида социалистик мусобақа кенг авж олиб кетди. Саноат корхоналари коллективлари реализация ҳажми ва кўнчилик муҳим маҳсулот турларини ишлаб чиқариш бўйича 1982 йил тўққиз ойлик планини муддатидан илгари — 22 сентябрда бажардилар. Пландагидан ташқари 85 миллион сўмлик махсулот реализация қилинади. Қурилиш ташкилотлари, транспорт, алоқа, хизмат кўрсатиш соҳаси корхоналари коллективлари муваффақиятли ишламоқдалар. Давлатга пилла сотиш бўйича социалистик мажбурият бажарилди, чорвачилик маҳсулотлари, сабзавот, картошка, мева ва узум тайёрлаш ўтган йилдагига нисбатан илдам суръатлар билан бормоқда. Область пахта далаларида юбилей йилининг рекорд ҳосили олиш учун фидокорона кураш авж олиб кетган. Ҳозирнинг ўзидаёқ илғор хўжаликлар, ўнлаб бўлимлар, бригада ва участкалар пахта тайёрлаш йиллик плани барвақт бажарилганлиги ҳақида рапорт бердилар.

Минглаб ишчилар ва колхозчилар, меҳнат коллективлари 1982 йил топшириқларини Улуғ Октябрнинг 65 йиллигигача, беш йилликнинг 2,5 йили ва 3 йиллик топшириқларини СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигигача бажариш юзасидан оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг Озарбайжон ССРга Ленин ордени топширилишига бағишланиб Бокуда бўлиб ўтган тантаналардаги ёрқин, илҳомбахш нутқи областимиз меҳнаткашларининг қалбларида чуқур из қолдирди, ижодий куч-ғайратларини янада авж олдириб юборди.

Москваликларнинг СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишлаб 1982 йилнинг 18 декабрида Коммунистик шанбалик ўтказиш ҳақидаги ташаббусига қўшилишга қарор қилган қатор меҳнат коллективларининг ватанпарварлик ташаббуси область меҳнаткашларининг юксак меҳнат ва ижтимоий-сиёсий активлигидан, уларнинг ўн биринчи беш йиллик топшириқларини бажаришга иложи борича кўпроқ ҳисса қўшиш, Советлар мамлакатининг шонли юбилейини муносиб кутиб олишга бўлган интилишларидан далолат беради. Область меҳнаткашлари шанбалик кунини юксак меҳнат унумдорлиги билан нишонлаш, тежаб қолинган ресурслар ҳисобига ишлаш, фақат юксак сифатли маҳсулот тайёрлаш ва шу кунги иш ҳақини ўн биринчи беш йиллик фондига ўтказишга азму-қарор қилганликларини баён этдилар.

Йиғилиш қатнашчилари 1982 йилнинг 18 декабрида СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишлаб Коммунистик шанбалик ўтказиш ҳақидаги таклифни бир овоздан қўллаб-қувватладилар ва областимизнинг барча меҳнаткашларини, ҳар бир аҳолисини бу шанбаликда актив иштирок этишга даъват этадилар.

18 декабрдаги шанбалик ҳақиқатан ҳам умумхалқ меҳнат байрами бўлади, унда барча саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари, транспорт, алоқа ва хизмат кўрсатиш соҳаси ходимлари, илмий муассасалар, колхозлар ва совхозлар, барча шаҳарлар ва қишлоқлар аҳолиси иштирок этишлари керак.

Коммунистик шанбаликни юксак ташкилий ва сиёсий савияда ўтказиш, уни меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш ва зарбдор меҳнат қилиш намунасига айлантириш керак.

Шанбаликка тайёргарлик кўришда барча меҳнат коллективлари томонидан кунлик норма тўла ва ошириб бажарилиши учун шароитларни таъминлаш, унинг ҳар бир иштирокчиси бутун куч-ғайрати ва юксак маҳорати билан ишлаш имкониятига эга бўлишига эришмоқ керак. Ҳамма жойда материаллар, хом ашё ва энергияни иқтисод қилиш учун курашни кучайтириш лозим, токи шанбалик куни тежаб қолинган ресурслар ҳисобига ишлаш мумкин бўлсин.

Йиғилиш қатнашчилари 18 декабрдаги Коммунистик шанбалик область меҳнаткашлари жонажон Коммунистик партия ва унинг содиқ ленинчи, тинчлик ва коммунизм учун толмас курашчи ўртоқ Леонид Ильич Брежнев бошчилигидаги ленинчи Марказий Комитети теварагига маҳкам жипслашганликларининг ҳақиқий намойиши, юбилей йили ва умуман беш йиллик топшириқларини бажаришга қўшилган муносиб ҳисса бўлади, деб қатъий ишонч билдирадилар.

Ҳамма Коммунистик шанбаликка!

Яшасин Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

Коммунизм бунёдкори — улуғ совет халқига шон-шарафлар!

Мурожаат Тошкент шаҳри ва Тошкент области меҳнат коллективлари вакилларининг 1982 йил 28 сентябридаги йиғилишида қабул қилинган.

ДЎСТЛИК, БУНЁДКОРЛИК, ИЖОД ТАНТАНАСИ

ЎЗБЕКИСТОНДА КЎП МИЛЛАТЛИ СОВЕТ АДАБИЁТИ ФЕСТИВАЛИНИНГ ТАНТАНАЛИ ЁПИЛИШИ

Коммунистлар ленинчи партияси теварагида ягона аҳил оилага жипслашган ССР Иттифоқи халқлари олтмиш йил мобайнида экономикани, фан ва маданиятни ривожлантиришда мисли кўрилмаган муваффақиятларга эришдилар. Уларнинг шонли ишлари ва улкан режалари — жаҳонга инсонпарварлик, тенглик ва тараққиётнинг порлоқ ғояларини элтувчи Ватан адабиётининг қанотларидир. СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишланиб Ўзбекистонда ўтказилган кўп миллатли совет адабиёти фестивали буни яққол тасдиқлади. Бундан аввал республика саноат корхоналарининг цехларида ва қурилиш майдончаларида, деҳқонларнинг дала шийпонларида ва театрларда бўлиб ўтган ёрқин байрамнинг якунловчи таронаси 29 сентябрь куни Тошкентда янгради. Пойтахтдаги энг яхши залда — В. И. Ленин номидаги СССР халқлар дўстлиги саройида фестивалнинг тантанали ёпилиш маросими бўлиб ўтди. Москвадан, Ленинграддан, қардош иттифоқдош республикалардан таниқли қалам соҳиблари, чет эллик меҳмонлар, Ўзбекистон маданият арбоблари, шаҳар жамоатчилигининг вакиллари шу маросимда қатнашиш учун бу ерга келдилар.

Кечани СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари Ю. Н. Суровцев очди. У ҳар бир қатнашчининг ижоди учун, ёзувчиларнинг ҳаёт билан алоқаларини янада мустаҳкамлаш учун фестиваль катта аҳамиятга эга бўлганлигини қайд этди.

Лев Ошанин «Шарқ юлдузи» — Тошкент ҳақидаги ўз шеърини ўқиб берди.

СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари, «Литературная газета»нинг бош редактори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Б. Чаковский ўз нутқида қуйидагиларни таъкидлади: Ўзбекистондаги бу йилги байрам — кўп миллатли совет адабиёти эришган муваффақиятларни кўрсатувчи яққол далил, доно ленинчи миллий сиёсат тантанасининг яна бир намойишидир. Фестиваль унинг қатнашчиларига — прозаиклар, шоирлар, драматурглар ва адабиётшунословларга Коммунистик жамият бунёдкорлари сафидаги ўз ўрнини янада аниқроқ белгилаб олишларига ёрдам берди, ёзувчилар учрашган серқуёш ўлка меҳнаткашларининг ғайратига-ғайрат қўшди.

Кечада қолмиқ халқ шоири Давид Кугультинов, вьетнамлик адиб Хиу Май, «Детская литература» журналининг бош редактори С. П. Алексеев, СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари Г. А. Ахунов, грузин ёзувчиси Ушанги Рижинашвили, ўзбек шоири Эркин Воҳидов, ливанлик ёзувчи ва совет китобларининг таржимони Николо Тавиль, ўзбек шоираси Ҳалима Худойбердиева, москвалиқ шоира Людмила Шчипахина, Қорақалпоғистон Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси Т. Қаипбергенов, Абхазия Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси М. Ласуриа, шоир Владимир Гордейчев, шоир Қайсин Қулиев Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари С. О. Азимов сўзга чиқдилар. Улар Ўзбекистондаги ҳозирги юбилей учрашуви маданият билан меҳнат иттифоқининг рамзи бўлиб қолганлиги ҳақида гапирдилар. Шу кунлар ичида бадиий сўз усталари КПСС XXVI съезди тарихий режаларини амалга ошираётган, СССР Озиқ-овқат программасини рўёбга чиқаришга ўзларининг муносиб ҳиссасини қўшаётган республика меҳнаткашларининг муваффақиятлари билан яқиндан туриб ва чуқур танишиш учун ажойиб имкониятга эга бўлдилар. Улар ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар ва халқ зиёлилари намояндалари билан ўтказган жуда кўп суҳбатларида бундан буёнги

(Давоми 2-бетда).

ТОШКЕНТЛИКЛАРНИНГ ЗАРБДОР МЕҲНАТИ — СССР 60 ЙИЛЛИГИГА

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИ ВАКИЛЛАРИНИНГ ЙИҒИЛИШИДАН

Газетамизда хабар қилинганидек, ўтган куни Тошкент шаҳри ва пойтахт области меҳнат коллективлари вакилларининг 1982 йилнинг 18 декабрида СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига коммунистик шанбалик ўтказишга бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишни Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари **М. М. Мусахонов** очди.

Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросини баланд руҳ билан фахрий президиумга сайладилар.

Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **У. У. Умаровга** сўз берилади.

Тошкент меҳнаткашлари, деди у, партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1981 йил ноябрь ва 1982 йил май Пленумлари тарихий қарорларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг Тошкентда бўлган вақтда берган кўрсатмалари ва тавсияларини қатъий ва изчиллик билан амалга оширмоқдалар.

Шаҳар меҳнаткашлари 9 ойлик давлат планини муддатидан илгари — 27 сентябрда бажардилар. Саноат ишлаб чиқариш ҳажми 5,7 процент ошди. Ишлаб чиқариш ҳажми ортишининг 90 процентга яқини меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига таъминланди.

Янги ишлаб чиқариш қувватлари, кўплаб уй-жойлар, мактаблар, маданий-маиший хизмат кўрсатиш объектлари фойдаланишга топширилди.

1600 дан ортиқ ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари СССР 60 йиллигигача ўн биринчи беш йилликнинг уч, уч ярим ва тўрт йиллик топшириқларини бажаришга интилиб, зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажармоқдалар. «Малика» бирлашмасидан М. Қодирова, «Подъемник» заводидан В. В. Бочков, трактор заводидан М. Туробов, В. П. Чкалов номидаги авиация бирлашмасидан Т. Г. Павлова, «Ташсельмаш» заводидан Ю. И. Степаненко, 1-уйсозлик комбинатидан И. Х. Орипов ва бошқа кўплаб илғор ишчилар ўз сўзларининг устидан чиқмоқдалар.

Бизнинг социалистик жамиятимизда, давом этди У. У. Умаров, халқ меҳнати ривожланиш ва фаровонлик негизи ҳисобланади. Шонли тарихий саналарни коммунизм ғалабаси учун

(Давоми 2-бетда).

ПАРТИЯ БИЛАН БИРГА, ХАЛҚ БИЛАН БИРГА

«Звезда Востока» — ана шу адабий-бадиий ва ижтимоий-сиёсий журналнинг ҳар ой босилиб чиқадиган қарийб 150 минглик нусхаси Ўзбекистон китобхонларига янги проза ва поэзия асарларини, очерклар ва мақолаларни — Совет Ўзбекистони ҳаётининг бадиий йилномасини яратаётган адибларнинг партиявий сўзини етказиб турибди. Мамлакатимизнинг турли томонларидаги китобхонлар ҳам уни билишади, кутишади ва ўқишади.

29 сентябрь куни Тошкентда бўлиб ўтган тантанали йиғилиш шонли санага — «Звезда Востока» журналининг биринчи сони босилиб чиққан куннинг 50 йиллигига бағишланди. Йиғилишни Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари С. О. Азимов очди.

Йиғилиш аҳли самимий кутиб олган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов тантанали йиғилишда нутқ сўзлади. Ш. Р. Рашидов журнал коллективини юбилей билан, ҳукуматнинг юксак мукофоти — Халқлар дўстлиги орденига сазовор бўлганлиги билан сидқидилдан муборакбод этди. Журнал совет адабиёти соҳасидаги хизматлари ва меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашдаги актив иштироки учун шу орден билан тақдирланди.

«Звезда Востока» журналининг ярим асрлик юбилейи халқларимиз дўстлиги ва қардошлигнинг шонли байрамига — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллигига тайёргарлик кўрилаётган бир вақтга тўғри келганлигининг чуқур рамзий маъноси бор. Шу факт ҳам диққатга сазоворки, ушбу юбилей диёримизда кўп миллатли совет адабиётининг бутуниттифоқ фестивали давом этаётган кунларда нишонланмоқда. Ана шу фестиваль халқларимизнинг қондош-жондошлиги ва мустаҳкам қардошлигини, уларнинг бирлиги ва дўстлигини жуда ёрқин намойиш қилмоқда.

50 йиллик чўққидан «Звезда Востока» босиб ўтган йўл яққол кўзга ташланади. Худди шу чўққидан журналнинг истиқболлари ва янги масъулиятли вазифалари равшанроқ кўринади. Ана шу истиқболлар ва масъулиятли вазифалар партия XXVI съездида, Леонид Ильич Брежнев тарихий анжуман минбарида туриб, ёзувчиларга қарата айтган сўзларда конкрет белгилаб берилган. В. И. Ленин замонамизнинг тарихини ёзиш керак ва ёзганда ҳам шундай ёзиш керакки, бу нарса партиямиз, халқимизнинг амалий ишига ёрдам берсин, деган вазифани ўртага қўйган эди. Бу вазифа бугунги кунда ҳам аввалгидек актуал вазифа бўлиб қолмоқда. Бу айниқса ҳозир, партия билан халқ янги, мураккаблиги ва кўламлари жиҳатидан мислсиз катта вазифаларни ҳал этаётган бир пайтда муҳимдир. Республикамиз олдида турган ана шу вазифалар ва проблемалар ўртоқ Л. И. Брежневнинг республикага учинчи Ленин ордени топширилишига бағишлаб Тошкентда ўтказилган тантаналарда сўзлаган нутқида белгилаб берилди.

Ўртага қўйилган вазифаларни ҳал этишга меҳнаткашларни сафарбар қилиш адибларимиздан ҳар бирининг куч-ғайрати, меҳнати ва ижодий шижоатини ўн биринчи беш йиллик планини, СССРнинг Озиқ-овқат программасини муваффақиятли бажариш учун курашнинг энг асосий, энг муҳим соҳаларига йўналтириш — журналнинг, бутун матбуотнинг бурчидир, деди Ш. Р. Рашидов.

Адиб воқеалар ичида, бунёдкорлик ишлари ва планлари жўш уриб турган жойларда бўлиши керак. КПСС Марказий Комитетининг «Адабий-бадиий журналларнинг коммунистик қурилиш практикаси билан ижодий алоқалари тўғрисида» яқинда қабул қилган қарори ҳам мана шунга йўллайди.

Роппа-роса ярим аср муқаддам, қардош республикалар журналларининг адабиёт осмонида янги юлдуз порлай бошлади. У мана шу бутун йиллар мобайнида ленинча ҳақиқат нурини, социал адолат ва миллий тенглик, инсонпарварлик ва социалистик оптимизм, халқлар бирлиги, қардошлиги ва дўстлиги нурини сочиб келмоқда. «Звезда Востока» журнали ҳамиша халқ билан бирга бўлиб, унинг юмушлари билан яшаб келмоқда, партия режаларини турмушга татбиқ этиш учун курашнинг ҳамиша олдинги маррасида бормоқда.

(Давоми 2-бетда).

Долзарб мавзу

ВАҚТ—БИР СОАТ ОРҚАГА

Эртага бизнинг ҳаммамиз ишга, мактабга, боғчага, институтга бир соат кечроқ борамиз. 1982 йилнинг 1 апрелидан бошлаб биз яшаб келган «ёзги» вақт ниҳоясига етди. «Қишки» вақтга ўтиш ҳар биримизга қатор қулайликлар бахш этади: тонг саҳарда болаларни ясли, боғча, мактабга юбориш учун уйғотиш бирмунча қийин бўлган эди. Энди биз бир соат кейинроқ ўриндан турамиз ва янги тартибга кўникишимиз осон ва содда кўчади:

«Ёзги» вақт мамлакатимизда 1981 йилнинг 1 апрелидан буён жорий қилинмоқда. Унинг тадбиқ этилиши қуйидаги рақамларда самарали эканлигидан далолат бермоқда: ҳар йили бу тадбиқ давлатнинг 2,5 миллиард киловатт соатдан зиёд электр қувватини тежаб қолмоқда. СССР Министрлар Советининг «СССР территориясида вақтни ҳисоблашнинг тартиби тўғрисида»ги қарори иккита асосий вазифани ҳал этишни кўзда тутади: соат минтақаларининг чегараларини аниқлаш ва вақтнинг минтақа ҳисобидаги мавжуд бўлган камчиликларини бартараф этиш ва «ёзги» вақтни жорий этишдир.

Ана шу тадбирларнинг асосий мақсади капитал маблағлар сарфламасдан туриб сутканинг ёруғ вақтидан максимал ва самарали фойдаланишдир.

Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, вақт тартибининг бундай ўзгариши одамларнинг кайфияти учун ҳам фойдали экан. Бунда ультра бинафша нурларини ҳадя этадиган ёруғ кундан фойдаланиш ва ёритиш мақсадида электр қуввати сарфи анчагина тежаб қолинар экан.

«Бундай тежамкорлик қилиш мақсадида биз кўникиб қолган вақтни суриб ўтирмасдан, балки корхоналарнинг иш графигини ўзгартириш мақбул эмасмиди!»—деб сўрайди инженер Л. Алферов. Йўқ, мақбул эмас эди. Чунки ундай ҳолда қўшимча ташкилий сарф-харажатларни тақозо этадиган транспорт, болалар муассасаларининг ишлаш графигини қайта кўриб чиқишга тўғри келган бўлур эди. Эндиликда эса «ёзги» ва «қишки» вақтга бир йўла ўтиш ўз-ўзидан фойдали бўлмоқда.

1980 йилнинг 24 октябрида СССР Министрлар Советининг «СССР территориясида вақтни ҳисоблашнинг тартиби тўғрисида» қарори қабул қилинганида кўпчилик газетхонлар ўз мактубларида шубҳаланиш билдирган эдилар: «ёзги» вақтнинг жорий этилиши саломатликка, айниқса, одатдаги вақтдан бир соат олдин уйғотиладиган болалар саломатлигига таъсир этмайдими! Икки йиллик тажриба шуни кўрсатмоқдаки, бундай вақтни жорий этиш ҳар томонлама қулай экан. Болалар очиқ ҳавода кўпроқ вақт ўтказадиган бўлишди, рахит касаллигидан сақлайдиган ва организмнинг барқарорлигини оширадиган ультра бинафша нурлардан кўпроқ баҳраманд бўладиган бўлдилар.

Вақтни бундай суриш бизнинг биологик тартибимизга қарама-қаршилик қилмайдими. «Аксинча, ёзги вақт ҳар томонлама мақсадга мувофиқдир. Табиатда вақтнинг асосий тақсимотчиси, — деб ёзган эди СССР Медицина фанлари академияси академиги Г. И. Сидоренко,— қуёшдир. Ер куррамиздаги барча тирик мавжудот туғилган пайтдан бошлаб, то шу кунга қадар «қуёш соатлари» бўйича яшаб келмоқда. Табиатнинг ўзи ёзда бизни барвақт уйғонишга чорламоқда. Кузда ва қишда кун кеч ёришиб, тезда қоронғулик тушади. Ана шу ойларда бизнинг асаб системаларимиз тормозланиш жараёнларига кўникади. Шунинг учун ҳам қиш ва куз фаслида янада ёздагига нисбатан фаолиятимизни бирмунча кечроқ бошлашга тўғри келади».

Шундай қилиб, биз эртага бир соат кечроқ уйғонамиз. 1 апрелдан бошлаб биз ухлаб қолмаслик ҳақида ҳаяжонланган бўлсак, 1 октябрдан бошлаб эса бундай ҳаяжонланиш содир бўлмайди. Биз ёзда уйғонишга кўникиб қолганимиздек, ўрнимиздан тураверамиз. Бунинг яна бир қулай томони шундаки, ишга йўл олишимиздан олдин уйда у ёки бу юмушларни бажаришга улгурамиз. Лекин ўз соатларингизнинг миллари тўғрисида барвақтроқ тараддуд кўриб қўйинг: ётишдан олдин уларни бир соат орқага суриб қўйинг! 30 сентябрда сутканинг узунлиги одатдагидек 24 соат бўлмай, балки 25 соат бўлиб қолади. 30 сентябрдан 1 октябрга ўтар кечаси шаҳардаги барча соатлар қишки вақтга ўтказилади. Эрталаб сиз ишга бораётганингизда Тошкент куранти ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг 16 қаватли биносидаги энг баланд соат, шаҳар корхоналари бинолари пештоқига ўрнатилган соатлар ҳам янги вақтни кўрсатиб турган бўлади.

ШУНДАЙ ҚИЛИБ, СОАТЛАРИНГИЗНИ ҚИШКИ ВАҚТГА ЎТКАЗИШНИ УНУТМАНГ!.

ТОШКЕНТЛИКЛАРНИНГ ЗАРБДОР МЕҲНАТИ—СССР 60 ЙИЛЛИГИГА

(Боши 1-бетда).

янги-янги меҳнат муваффақиятлари билан нишонлаш ажойиб анъана бўлиб қолган. Москваликларнинг 18 декабрда коммунистик шанбалик ўтказиш ҳақидаги ташаббуслари муҳим иқтисодий, сиёсий ва тарбиявий аҳамиятга эгадир. Буни яхши тушунган Тошкент шаҳрининг илғор корхоналари — Октябрь революцияси номидаги тепловоз-ремонт, «Миконд» заводлари, В. П. Чкалов номидаги авиация ва «Қизил тонг» тикувчилик бирлашмалари, «Главташкентстрой»нинг 159-қурилиш трести, «Главташпассавтотранс»нинг 2-автокомбинати, Марказий телеграф коллективлари Москва меҳнаткашларининг бу ватанпарварлик ташаббусини биринчи бўлиб қўллаб-қувватладилар. Улар шу куни ҳар қачонгидан ҳам самарали ишлаш, маҳсулотнинг анчагина қисмини тежаб қолинган материаллар ва энергетика ресурслари ҳисобига ишлаб чиқариш, фақат юксак сифатли маҳсулот тайёрлаш, иш ҳақини эса ўн биринчи беш йиллик фондига ўтказишга қарор қилдилар.

Шанбалик ўтказиш ташаббускорлари у аввалги йиллардагидек умумшаҳар шанбалиги бўлишини таклиф қилмоқдалар. Шаҳар партия комитети бу ташаббуснинг муҳим сиёсий ва халқ хўжалик аҳамиятига эга эканлигини ҳисобга олиб, уни маъқуллади ва қўллаб-қувватлади ҳамда кенг ёйишга тавсия этди.

Районларда, ҳар бир ишлаб чиқариш коллективида коммунистик шанбаликка тайёргарлик қўриш ва уни ўтказиш бўйича комиссиялар ҳамда штаблар тузилди.

Партия ташкилотлари шаҳардаги барча корхоналар ва ташкилотлар коллективлари шанбаликда, аввало, асосий ишлаб чиқаришда фаол иштирок этишлари ҳақида қайғуришлари керак.

Хўжалик раҳбарлари корхоналар ва муассасаларнинг партия ташкилотлари билан ҳамкорликда коммунистик шанбаликка тайёргарлик юзасидан катта ишларни амалга оширишлари зарур. Ҳар бир меҳнат коллективида бу ватанпарварлик ташаббусини муҳокама қилиш юзасидан ишчилар йиғилишлари ўтказиш, ташаббусни қўллаб-қувватлаш ва шанбалик куни учун юксак мажбуриятлар олиш лозим.

Қурилиш ташкилотлари бинокорлар, шунингдек, жалб қилинадиган кишилар ишлайдиган асосий объектларни белгилашлари, иш фронти тайёрлашлари лозим.

Шанбаликда бажариладиган иш миқёслари катта бўлишини, унда иштирок этувчилар сони юзларча минг кишини ташкил этишини ҳисобга олиб, бу муҳим хўжалик ва сиёсий тадбирни ўтказиш партия, касаба союз, комсомол комитетларидан, Совет ва хўжалик органларидан аниқ ишлашни, катта ташкилотчиликни, юксак масъулиятни талаб этади.

Хомаки ҳисобларга кўра шанбалик куни пойтахтимиз саноат корхоналари 10 миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқаради, шу жумладан, 3 миллион сўмликка яқин кенг истеъмол буюмлари тайёрланади, 2 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилади. Республикамиз пойтахти меҳнат коллективлари шу куни 19 компрессор, 10 йиғирув машинаси, экскаватор ва тракторларнинг 200 минг сўмлик детал ва узеллари, эҳтиёт қисмлари, 70 минг дона трикотаж буюмлари ва кўплаб бошқа саноат маҳсулотлари тайёрлайдилар. 1,3 миллион сўмликка яқин маҳсулот иқтисод қилинган хом ашё ва материаллардан тайёрланади.

160-қурилиш трестининг «Чирчикхимстрой» бошқармаси комплекс бригадаси бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Н. И. Ермолаева** сўзга чиқиб шундай деди: бригадамиз аъзолари мажбуриятларимиз шараф билан адо этажагимизни сизга билдиришимни топширдилар. Айни пайтда планни 125—130 процентга етказиб бажаряпмиз. Коллективда меҳнат интизомини бузиш, ишлаб чиқариш нормасини бажармасликка барҳам берилди. Коллективда ўзаро ёрдам ва ҳамжиҳатлик, камчиликларга муросасиз бўлиш сингари фазилатларни шакллантирмоқдамиз. Ветеранларимиз ёш ишчиларни тарбиялашда ўз куч ва билимларини, вақтларини аямайдилар. Бу эса меҳнатда юқори кўрсаткичларга эришиш имконини бермоқда.

Беш йилликнинг иккинчи йили ҳисобига ишлай бошлашимиз биланоқ тармоқдаги етакчи коллективларнинг ташаббусларини маъқуллаб, мамлакатимиз юбилейини муносиб кутиб олишга бел боғладик. Бугун эса барча ҳамкасбларим номидан ишимиз билан сўзимиз бир деб тўла ишонч билан айта оламан. СССРнинг 60 йиллик байрамини муносиб равишда нишонлашга ҳаракат қилаётган бригадамиз оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилди. Шунга кўра 1982 йил планини 7 ноябргача, ўн биринчи беш йиллик топшириқларини эса 3,5 йилда бажаришга қарор қилдик.

СССРнинг 60 йиллигига бағишлаб 18 декабрь куни коммунистик шанбалик ўтказиш ҳақидаги москваликларнинг ватанпарварлик ташаббуси Чирчиқ шаҳри меҳнат коллективларида тобора кенг қулоч ёзмоқда. Бу ташаббус бизнинг коллективимизда ҳам қўллаб-қувватланди. Меҳнат байрамига ҳозирлик кўриш ишчи коллективлар ижодий активлигини янада оширади. Шу кунларда ишларимиз янада самарали ва унумли бўлиши кутилмоқда. Шанбаликда оддий кунларга нисбатан 1,5 баравар юқорироқ унумдорликка эришишни режалаштирганмиз.

Олмалиқ шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **М. М. Орифжонов** сўзга чиқди. У йиғилганлар олдида Олмалиқ шаҳри меҳнат коллективлари 1982 йилнинг саккиз ойлик планлари ва социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажарганликлари ҳақида гапирди.

Москваликларнинг ташаббуси Олмалиқда ҳам қўллаб-қувватланди. В. И. Ленин номли Олмалиқ кон-металлургия комбинати, КПСС XXVI съезди номли Олмалиқ химия заводи, мебель ва гилам фабрикалари, рўзғор химияси заводи, «Алмаликсвинецстрой» трестининг қурилиш ташкилотларида ва бошқа корхоналарда бўлиб ўтган митинг ва йиғилишларда ишчи-хизматчилар шаҳарнинг барча меҳнаткашларини коммунистик шанбалик куни юксак унумдорлик билан меҳнат қилишга чақирдилар. Химия заводи меҳнаткашлари шу куни пландан ташқари 500 тонна минерал ўғит ва бошқа кўплаб маҳсулотлар тайёрлашга қарор қилдилар. Химия заводи, рўзғор химияси заводи, 4-авторемзавод, гилам фабрикаси ва бошқа қатор корхоналар иқтисод қилинган материал ва энергетика ресурслари ҳисобига ишлайдилар.

Шанбаликда жами 50 минг Олмалиқ аҳолиси иштирок этади. Шу куни 2,9 миллион сўмликдан кўпроқ саноат маҳсулоти тайёрланади ва реализация қилинади.

Октябрь революцияси номли Тошкент тепловоз-ремонти заводининг пўлат эритувчиси **Е. Маршалов** корхона коллективи шанбаликда тепловознинг битта секциясини, бир дона асосий генератор, 6 та электродвигатель, 1000 дона тормоз колодкалари, 15 тонна пўлат қуймаси ҳамда эҳтиёт қисмлар, жами 40 минг сўмлик маҳсулот тайёрлашга қарор қилганлигини билдирди. Шу куни тушган иш ҳақи ўн биринчи беш йиллик фондига ўтказилади.

«Қизил тонг» тикув ишлаб чиқариш бирлашмасининг тикувчи-мотористи **Д. Алиева** 18 декабрь куни корхона коллективи 180 минг сўмликка яқин халқ истеъмол буюмлари тайёрлашини маълум қилди. Шу куни 80 минг сўмлик маҳсулот Давлат сифат белгиси билан ишлаб чиқарилади.

Москваликларнинг 18 декабрь куни СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишлаб коммунистик шанбалик ўтказиш ҳақидаги ташаббусларини Ангрен кўмир разрези кончилари ҳам қўллаб-қувватладилар. Йиғилишда сўзга чиққан экскаватор машинистлари бригадаси бошлиғи **А. Маҳкамов** кончилар шанбалик куни техникадан юксак унум билан фойдаланишга бел боғлаганликларини билдирди. А. Маҳкамов етакчилигидаги коллектив эса шу куни суткалик планга қўшимча 100 куб метр тупроқ қазиш ишларини бажаришга қарор қилган.

Тошкентлик тракторсозлар ҳам шанбаликда 160 минг сўмликдан кўпроқ маҳсулот тайёрлайдилар. Камида 30 трактор ва 50 прицеп ишлаб чиқарилиши кўзда тутилган. Сўзга чиққан завод токари **Л. Дубинина** йиғилиш қатнашчиларига шу кунги иш ҳақининг ками билан 8 минг сўми беш йиллик фондига ўтказилишини айтди.

Йиғилишда Тошкент шаҳри ва область меҳнаткашларини 1982 йил 18 декабрида ўтказиладиган коммунистик шанбаликда актив иштирок этишга чақирувчи Мурожаат якдиллик билан қабул қилинди.

Йиғилиш қатнашчилари кўтаринки руҳ билан КПСС Марказий Комитети, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневга мактуб йўлладилар.

ПАРТИЯ БИЛАН БИРГА, ХАЛҚ БИЛАН БИРГА

(Боши 1-бетда).

«Звезда Востока» журналининг бош редактори, Ўзбекистон халқ ёзувчиси А. А. Удалов журналнинг ижодий фаолиятига юксак баҳо берганликлари учун Коммунистик партияга, совет ҳукуматига астойдил миннатдорчилик изҳор этиб, ижодий коллектив бундан буён ҳам ўзининг бутун кучини коммунистик қурилиш ишига сарфлайверади, деб ваъда берди.

Тантанали йиғилишда қайд этиб ўтилганидек, журналда ўзбек ва рус, тожик ва арман, туркман ва озарбайжон авторлари ҳамда бошқа миллатлар авторларининг асарлари ёнма-ён эълон қилиб турилади. «Звезда Востока» ўзининг бутун фаолияти билан совет адабиёти интернационал бирлигини мустаҳкамлашга, унинг ҳаётга актив кириб боришига кўмаклашмоқда. Журнал авторлари меҳнат колективлари билан доимо мустаҳкамланиб бораётган алоқалардан, уларнинг муваффақиятлари ва ишларидан илҳом олмоқдалар.

СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари Ю. И. Суровцев юбилярга бутун кўп миллатли совет адабиётининг равнақи йўлида янги-янги ижодий муваффақиятлар тилаб билдирган истакларини топширди. «Звезда Востока», деб таъкидлади у, бутун Ўзбекистон адабиётининг кўзгусидир. Журнал рус тилида чиқиб (ватанимизнинг барча халқлари рус тилини миллатлараро муомала тил қилиб якдиллик билан танлаб олишган) Ўзбекистон ёзувчилари жами отрядининг бадиий сўзини мамлакат кенг китобхонлари оммасига етказмоқда.

«Звезда Востока» — бу номнинг рамзий маъноси бор, — деди юбилярга мурожаат қилиб СССР ёзувчилар союзи правлениесининг секретари, «Литературная газета»нинг бош редактори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Б. Чаковский. Бу ном абадий порлаб турадиган тушунча тимсоли, меҳнаткашлар интернационализми, совет адабиёти интернационализми рамзидир. Журнал саҳифаларида турли халқлар ёзувчиларининг, китобхонларнинг қалбларига йўл топишда редакция ёрдам берган ёзувчиларнинг асарлари босилиб турибди. Журнал шоирлар ва прозаикларга ижодий изланишларда ёрдам берди, ана шу шоирлар ва прозаикларнинг кўпгина асарлари совет адабиётининг олтин фондидан жой олди.

Тошкент тўқимачилик комбинатининг йигирувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Б. Жўраева китобхонлар номидан журнални Ватаннинг юксак мукофоти билан табриклади.

Қозоғистон Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари К. Муҳаммаджонов ўз нутқида мамлакатимиз халқлари ва адабиётларининг дўстлиги тўғрисида гапирди.

СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари, «Знамя» журналининг бош редактори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони В. М. Кожевников москвалик қаламкаш ҳамкасбларидан юбилярга табриклар топширди. Ўзбекистонда рус тилида чиқадиган журналнинг юбилейи қардош республикаларнинг вакиллари совет адабиёти катта байрамида қатнашиш учун бу ерга келган кунларда байрам қилинаётганлиги — адабиётларимиз дўстлигининг, халқларимиз қардошлигининг ёрқин ифодасидир, деди у. Биз, байрам қатнашчилари ҳам шунга хурсандмизки, «Звезда Востока» журнали ўзининг бутун ярим асрлик даври мобайнида мамлакатда рўй берган воқеаларнинг шунчаки шоҳиди бўлмай, балки ана шу воқеаларнинг иштирокчиси ҳам бўлиб келди. Журнал ҳаётга актив кириб бормоқда, одамлар янги, коммунистик жамият бинокори бўлган кишига хос фазилатларни кўраётган қаҳрамон образини гавдалантирмоқда.

Журнал номига Москвадан, қардош иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларидан келган табрикномалар ўқиб эшиттирилди.

(ЎзТАГ).

ДЎСТЛИК, БУНЁДКОРЛИК, ИЖОД ТАНТАНАСИ

(Боши 1-бетда).

ижодий ишлари учун ғоят бой материал олдилар.

Шу билан бирга, деб таъкидлашди нотиқлар, ёзувчиларнинг илҳомбахш сўзлари республика меҳнаткашларини руҳлантирди, жонажон Ватан равнақи йўлида янгидан-янги муваффақиятларга даъват бўлиб янгради. Фестиваль қатнашчиларининг ҳар бир чиқиши қарсаклар билан кутиб олинди. Бу қарсакларда ёзувчи машаққатли меҳнатининг эътироф қилинганлиги акс эттирилди, мамлакатимизда бадиий асарлар нақадар юксак қадрланаётганлиги ўз ифодасини топди.

Барча Совет кишилари сингари ёзувчилар ҳам ҳозир КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг Озарбайжон ССРга Ленин ордени топширилишига бағишланиб Бокуда ўтказилган тантаналарда сўзлаган нутқидан олган чуқур таассурот остида яшаётганликлари кечада уқтириб ўтилди. Бу нутқда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, Совет ҳукуматининг халқаро сиёсат масалаларидаги катъий позицияси, ядро урушининг олдини олишга, қуролланиш пойгасини жиловлашга, ер юзида тинчликни ҳар томонлама мустаҳкамлашга қаратилган қатъий йўли яна бир бор тасдиқланди. Янги ёрқин асарлар яратишга интилаётган, коммунизмнинг юксак идеалларини, тинчлик ва халқлар ўртасида дўстлик ғояларини пропаганда қилаётган ёзувчилар инсониятнинг порлоқ келажаги учун мана шу курашга ўзларининг салмоқли ҳиссаларини қўшмоқдалар. Совет муаллифлари асарларидаги ана шу олижаноб муддаолар бутун ер юзида кенг оммалашди.

Ҳозирги вақтда буюк мамлакатимиздаги миллатлар ва элатларнинг барча тилларида яратилаётган кўп миллатли совет адабиёти, дейишди сўзга чиққан нотиқлар, ҳаёт билан ва меҳнаткаш халқнинг орзу-умидлари билан маҳкам ва чамбарчас боғланганлиги туфайли ҳамиша кучли бўлиб келди. Шу билан бирга бу адабиёт коммунизм бунёдкори — советлар мамлакатининг маънавий бой, ҳар томонлама камол топган кишисини тарбиялаш соҳасида партиянинг содиқ ёрдамчиси бўлиб унинг онгида ленинчи ғояларнинг тантанасига чуқур ишонч туйғуларини қарор топтиради, ватанпарварларни, интернационалистларни тарбиялайди. КПСС Марказий Комитетининг «Адабий-бадиий журналларнинг коммунистик қурилиш практикаси билан ижодий алоқалари тўғрисида»ги қарори ёзувчилардан совет турмуш тарзини, коммунистик аҳлоқ нормаларини пропаганда қилишга қаратилган ишларни кучайтиришни талаб қилмоқда.

Ўзбекистондаги адабиёт байрамида турли тилларда асарлар яратаётган лекин ягона муддаолар билан бирлашган, улар олдига партия қўйган муштарак вазифаларни ҳал этиш билан боғлиқ бўлган ёзувчилар қатнашганлиги кечада таъкидлаб ўтилди. Бу йилги учрашув ҳам, «Совет Шарқи халқлари адабиётларини ривожлантиришда улуғ рус адабиётининг тарихий роли» мавзуида фестиваль доирасида бўлиб ўтган давра мажлиси ҳам, «Кўп миллатли совет адабиёти замондошимизнинг маънавий дунёсида» мавзуидаги илмий-ижодий конференция ҳам ёзувчиларга ана шу муҳим вазифаларни ҳал этишга қаратилган куч-ғайратларни яхшироқ мувофиқлаштириш, бундан буёнги ишларининг истиқболларини белгилаб олиш имконини берди. Фестиваль совет қардош халқлари адабиётларини бир-бирига яқинлаштириш ва бир-бирини бойитишдан иборат олижаноб ишга хизмат қилди.

Кечада совет кишиларининг тинч бунёдкорлик меҳнатини тараннум этувчи, жонажон Коммунистик партияни, ССР Иттифоқидаги барча миллатлар ва элатлар бузилмас бирлигини шарафловчи шеърлар янгради. Шу асарларнинг муаллифлари уларнинг кўпини давлатимизнинг шонли 60 йиллик юбилейига бағишладилар.

Кўп миллатли совет адабиёти фестивалининг қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневга баланд руҳ билан табрикнома қабул қилдилар.

Тантанали кечада КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлари Е. А. Айтмуратов, И. Г. Анисимкин, Л. И. Греков, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, И. Б. Усмонхўжаев, А. А. Хўжаев, Н. М. Маҳмудова, Л. Н. Мелкумов, У. У. Умаров, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари Г. М. Орлов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари Р. Х. Абдуллаева, Қ. А. Аҳмедов, В. К. Михайлов, Б. Р. Раҳимов иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

МЕҲНАТ РАПОРТИ

Тошкент шаҳридаги саноат корхоналарининг коллективлари «СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига — 60 зарбдор ҳафта» шиори остида социалистик мусобақани кенг авж олдириб, ўртоқ Л. И. Брежневнинг Ўзбекистон ССРга Ленин ордени топшириш вақтида берган йўл-йўриқларига амал қилиб, маҳсулотни реализация қилиш ва энг муҳим буюмларнинг кўпчилик турларини ишлаб чиқариш юзасидан тўққиз ойлик планни муддатидан илгари — 27 сентябрь куни бажардилар.

Ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларидан бир ярим мингдан кўпроқ киши СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигигача беш йилликнинг уч йили, уч ярим йили ва тўрт йили топшириқларини бажариш юзасидан ўз зиммаларига олган оширилган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли равишда адо этмоқда.

(ЎзТАГ).

Биз ҳаммамиз — пахтакормиз

ЎТГАН КУНИ РЕСПУБЛИКАМИЗДА 152 МИНГ 132 ТОННА, ШУ ЖУМЛАДАН 10 МИНГ 882 ТОННА ИНГИЧКА ТОЛАЛИ ПАХТА ТАЙЁРЛАНДИ. МАШИНАЛАР БИЛАН БИР КУНДА 94 МИНГ 692 ТОННА ҲОСИЛ ТЕРИБ ОЛИНДИ.

МАВСУМ БОШИДАН БУЁН ТАЙЁРЛОВ ПУНКТЛАРИГА 2 МИЛЛИОН 692 МИНГ 677 ТОННА, ШУ ЖУМЛАДАН 169 МИНГ 786 ТОННА ИНГИЧКА ТОЛАЛИ ПАХТА ЕТКАЗИБ БЕРИЛДИ. МАШИНАЛАР БИЛАН ҲАММАСИ БЎЛИБ 1 МИЛЛИОН 60 МИНГ 280 ТОННА ҲОСИЛ ЙИҒИШТИРИБ ОЛИНДИ.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРИДА ТЕРИМ СУРЪАТИ ЮҚОРИ БЎЛМОҚДА. БУ ЕРДА БИР КУНДА 19 МИНГ 426 ТОННА ҲОСИЛ ТЕРИБ ОЛИНДИ. СИРДАРЁ ОБЛАСТИ ДЕҲҚОНЛАРИ ЭСА БИР КУНДА 18 МИНГ ТОННА АТРОФИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАДИЛАР. КОММУНИСТИК РАЙОНИ МЕХАНИЗАТОРЛАРИ КУНЛИК ЎСИШДА ЭНГ ЮҚОРИ СУРЪАТГА ЭРИШМОҚДАЛАР. ЎТГАН КУНИ РАЙОН ДАЛАЛАРИДА 212 ТА МАШИНА ИШЛАБ, ҲАР БИРИ ЎРТАЧА 6,9 ТОННАДАН ПАХТА ТЕРИЛДИ. ОҚҚЎРҒОН ВА ҒАЛАБА РАЙОНИ «ЗАНГОРИ КЕМА» КАПИТАНЛАРИ ҲАМ ТЕРИМ АГРЕГАТЛАРИДАН УНУМЛИ ФОЙДАЛАНИШЯПТИ. 28 СЕНТЯБРЬ КУНИ БУ РАЙОНЛАРДА ҲАР БИР МАШИНА БИЛАН 6,1—5,2 ТОННАДАН ПАХТА ТЕРИЛДИ.

«ОҚ ОЛТИН»—ВАТАНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 29 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён.

Тошкент	4,52	68,56
Хоразм	2,25	59,70
Бухоро	2,05	58,39
ҚҚАССР	2,77	51,53
Сурхондарё	2,16	48,68
Навоий	2,35	45,77
Наманган	2,20	41,25
Андижон	2,19	39,90
Сирдарё	4,33	39,02
Фарғона	2,01	38,47
Қашқадарё	2,17	37,81
Самарқанд	1,95	36,49
Жиззах	3,48	36,04
Республика бўйича:	2,59	45,72

Шу жумладан ингичка толали пахта:

Наманган	3,82	52,68
Навоий	3,01	51,83
Сурхондарё	2,96	50,93
Қашқадарё	2,49	30,28
Бухоро	2,24	30,05
Республика бўйича:	2,79	43,53

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СССР ЁЗУВЧИЛАР СОЮЗИНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбек Совет адабиётини ривожлантиришга катта ҳисса қўшганлиги, СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишланган ва совет бадиий адабиёти ютуқларини пропаганда қилишда, республика меҳнаткашларини интернационал ва ватанпарварлик руҳида тарбиялашда муҳим роль ўйнаган кўп миллатли Совет адабиёти Бутуниттифоқ фестивалини Ўзбекистонда муваффақиятли ўтказганлиги учун СССР Ёзувчилар союзи Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
И. УСМОНХЎЖАЕВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Г. ҲАЙДАРОВА.

Тошкент шаҳри.
1982 йил 29 сентябрь.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

СССР Министрлар Совети дам олиш кунини 1982 йил 10 октябрь якшанбадан 1982 йил 8 октябрь жумага кўчиришга қарор қилди.

тонгги газеталарда

● КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежнев 29 сентябрь куни Кремлда Лаос Халқ Революцион партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Лаос Халқ Демократик Республикаси Министрлар Советининг Раиси К. Фомвихан билан учрашди.

● **Учишни бошқариш марказн. Анатолий Березовой билан Валентин Лебедев узоқ давом этаётган орбитал учишнинг режалаштирилган программасини бажаришни муваффақиятли давом эттирмоқдалар.**

● Бугун Тошкентда «Иссиқ иқлим шароитида ва тоғли районларда автомобиль транспорти ҳамда автомобиль йўлларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш» мавзуига бағишланган Бутуниттифоқ илмий-техника конференцияси иш бошлади.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР БЕРАДИЛАР

КЕСКИНЛИКНИ ЮМШАТИШНИ АРДОҚЛАЙЛИК, РИВОЖЛАНТИРАЙЛИК ВА ЧУҚУРЛАШТИРАЙЛИК

Совет раҳбарининг кескинликни юмшатишни ардоқлаш, ривожлантириш ва чуқурлаштириш тўғрисидаги даъватини жаҳондаги барча тинчликсевар мамлакатлар, реалистик фикрловчи арбоблар қўллаб-қувватламоқдалар. Чет эл матбуотида ўртоқ Л. И. Брежневнинг Бокудаги тантаналарда сўзлаган нутқини шарҳлаб эълон қилинган кўпдан-кўп фикр ва мулоҳазаларнинг асосий мазмуни мана шундан иборат.

Л. И. Брежнев Европада кескинликни юмшатишга яна даъват этди, — деб ёзади ГДРдаги **«Нойес дойчланд»** газетаси. Шундай қилиш европаликларга унинг самараларидан янада муваффақиятлироқ баҳраманд бўлиш, бутун қитъа учун муштарак бўлган кўпгина проблемаларни биргаликдаги куч-ғайратлар билан ҳал этиш имконини берган бўлур эди. Шу йўлдан муттасил олға бориш — авлодимизнинг келажак авлодлар олдидаги бурчидир.

«Л. И. Брежнев қўшилмаслик ҳаракатининг фаолиятини ижобий баҳолади», — деб уқтиради Кубадаги **«Гранма»** газетаси. Совет раҳбари қўшилмаслик ҳаракатини халқаро вазиятни соғломлаштириш фойдасига иш кўраётган муҳим омил, деб таърифлади.

Кейинги йилларда СССР билан Ҳиндистон ўртасида вужудга келган дўстлик муносабатлари замон синовидан ўтган ишонч ва ҳамжиҳатлик принципларига асосланган, деб ёзади Ҳиндистоннинг **«Нэшнл Геральд»** газетаси Л. И. Брежнев нутқини шарҳлаб. Бу муносабатлар иккала мамлакат ҳукуматлари ва халқларининг тинчлик ҳамда ҳамкорлик ишига баббаравар содиқлигига асосланади.

Совет Иттифоқи — Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари ҳамда халқларининг тинч ҳамкорлиги, бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлаш актив тарафдоридир, деб таъкидлайди Суриядаги **«Тишрин»** газетаси. СССР ривожланаётган мамлакатларнинг араб мамлакатлари уюшмаси ва Африка Бирлиги Ташкилоти сингари ташкилотлари обрў-эътибори мустаҳкамланиши, уларнинг фаолият самарадорлиги ошиши тарафдоридир. Яқин Шарқдаги ҳозирги фожиали воқеалар янги мустамлакачилик сиёсатини ўтказаётган империализм озодликка эришган мамлакатлар бирлигининг ашаддий душмани эканлиги тўғрисида совет раҳбари айтган сўзлар ҳақлигини жуда очиқ-равшан кўрсатиб турибди.

Европада Мадрид учрашувини муваффақиятли тугаллаш ва қуролсизланишга бағишланган Европа конференциясига йўл очиш кескинликни юмшатишни мустаҳкамлаш соҳасидаги энг ўринли қадам бўлиши мумкинлигини Л. И. Брежнев уқтириб ўтди, деб ёзади Данияда чиқадиган **«Информашон»** газетаси.

Совет раҳбари дунёдаги аҳволни таҳлил этиб берганлиги халқаро жамоатчиликнинг инсоният тақдири учун ташвиш чекаётганини акс эттиради, деб ёзади Кипрда чиқадиган **«Харавги»** газетаси. Халқлар ўртасида душманлик эмас, балки ҳамкорлик бўлиши зарур, бедодлик эмас, балки халқаро ҳуқуқни ва ҳар бир мамлакатнинг суверенитетини ҳурмат қилиш лозим. Инсониятни ядровий фалокатга яқинлаштирувчи қуролланиш пойгаси эмас, балки қурол-яроғларни қисқартириш ва хавфсизликни мустаҳкамлаш зарур.

НОИЛОЖЛИКДАН ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН ҚАРОР

АММОН. Исроил ҳукуматининг бўлиб ўтган мажлисида фаластинликларнинг Ғарбий Байрутдаги Сабра ва Шатила лагерларида одамлар оммавий равишда ўлдирилганлиги тафсилотларини текширувчи махсус комиссия тузиш тўғрисида қарор қабул этишга мажбур бўлдилар. Маълумки, Исроил ҳарбийларининг шу лагерлардаги хунрезлиги натижасида фаластинлик ва ливанликлардан бир неча минг киши ҳалок бўлди, улар орасида гўдаклар, аёллар ва қариялар кўп эди. Эндиликда Тель-Авив фашистлар қабилидаги мана шу ваҳшиёна хунрезлиги фош бўлиб қолганидан кейин изни йўқотишга ва бутун дунёни, шу жумладан Исроил жамоатчилигининг кенг доираларини ўз ичига олган қаҳр-ғазаб тўлқинини пасайтиришга уринмоқда. Бу ердагилар БМТ Бош Ассамблеясининг фавқулодда махсус сессиясида Фаластин масаласи овозга қўйилиб, исроиллик қотилларни Ливан диёридаги қонли жиноятлари учун жаҳон ҳамжамияти кескин қоралангандан кейин мана шу комиссия тузилганлигига эътиборни жалб қилмоқдалар. (ТАСС).

● Перу қурувчиларининг умуммиллий забастовкаси қатнашчилари иш ҳақининг оширилишини, меҳнат шароитларининг яхшиланишини талаб қилиб кўчаларга чиқдилар. Забастовка 10 кун давом этди ва мамлакат ҳукумати Лима ва Кальяода фавқулодда ҳолат эълон қилганлиги муносабати билан қурувчилар федерацияси қарорига биноан тўхтатилди. Федерация ҳукуматнинг бу чорасини қоралаб, қурувчиларни стачкани давом эттиришга тайёргарлик кўришга чақирди. Суратда: Перу қурувчиларидан иборат намойишчилар Лима кўчаларидан бирида. ТАСС фотохроникаси.

...ЁШЛАР ТАНЛАБ ОЛГАН КАСБИДА МЕҲНАТНИНГ ХАРАКТЕРИДАН ЧУҚУР ХАБАРДОР БЎЛГАН ВА ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ ҲАЛ ҚИЛУВЧИ СОҲАЛАРИДА АКТИВ МЕҲНАТ ҚИЛИШ МУҲИМЛИГИНИ ТЎЛА ТУШУНГАН ҲОЛДА ҲАЁТГА ҚАДАМ ҚЎЙИШЛАРИ КЕРАК.

Л. И. БРЕЖНЕВ.

Бахт калитини излаб

Педагог ўйлари

Ёш авлодни фан асослари билан чуқур қуроллантириш, уларни кўпроқ халқ хўжалигига фойда келтирадиган кишилар қилиб тарбиялаш шу куннинг муҳим вазифаларидан биридир. Ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашда меҳнат тарбиясининг роли беқиёслиги ўз-ўзидан кўриниб турибди. Шунинг учун жамиятимиз оиланинг қандай ривожланаётганига, унинг яшаш шароити, меҳнат фаолияти ва болаларнинг оилада қандай тарбияланаётганига мутлақо бефарқ қарай олмайди.

Бизда оила бошланғич тарбиявий коллектив бўлиб, бола оилада коммунистик ахлоқнинг дастлабки норма-қоидаларини ўзлаштиради, меҳнат қилишнинг илк кўникмаларини эгаллайди. Ўқувчиларни мустақил ҳаётга тайёрлаш аввало оиладан бошланади. Ўқувчиларни касб танлашга тайёрлаш вазифасини муваффақиятли бажаришнинг дастлабки омили уларнинг қандай касбга мойиллигини, қизиқишини аниқлашдан иборатдир.

Мактабга биринчи галда ота-оналар комитети, боланинг қариндош-уруғлари, қўни-қўшнидаги илғор ишчилар яқиндан ёрдам бермоғи лозим. Ота-оналар комитети билан мактаб коллективининг ҳамкорлиги ўсмирнинг кундалик ҳаёти, ўқиши, хулқ-атворидан ҳар доим икки томон хабардор бўлиб туриши лозим.

Ота-оналар комитети мактаб коллективи билан биргаликда иш олиб борса, ўқувчиларнинг ахлоқ-одобли бўлиши, тартиб-интизом билан ўқишида, касб танлашида ўзининг ижобий таъсирини кўрсатади.

Мактаб коллективи ота-оналар комитети билан, ҳар бир ўқувчининг ота-онаси билан биргаликда ёшларнинг ҳаёт йўлида, касб танлашларида янглишмасликларини кўзлаб иш юритишлари, уларнинг хоҳиши, қизиқиши ва интилишларини ўрганиб боришлари лозим.

Жонажон Коммунистик партиямиз ва Совет ҳукуматимизнинг қарорларида ўқувчиларнинг ўрта мактабни битириб чиққанларидан кейин моддий ишлаб чиқариш соҳасида ишлашга бўлган иштиёқини ҳамма чоралар билан рағбатлантириш масаласи алоҳида таъкидланган. Мактаб коллективлари, ота-оналар комитетлари ва жамоатчилик — албатта буни ҳисобга олишлари керак.

Мактаб ота-оналар комитети касб танлаш ишини уюштиришда алоҳида тадбирларни ишлаб чиқиб, ўз аъзолари билан биргаликда ўқувчиларнинг ўзлари ва ота-оналари билан яккама-якка суҳбатлар ўтказишлари айни муддао бўлади. Бундан ташқари, ўқувчиларни ҳар бир касбга муҳаббат руҳида тарбиялаш, уларда меҳнат қилиш эҳтиёжларини шакллантириш инсон учун ҳаётий зарур эканлигини мисоллар орқали тушунтириб бориш керак.

Маълумки, инсон орзуси, унинг фикрлаш қобилияти ёшлигидан, баъзан мактабга келмасдан шаклланади. Шу сабабли меҳнат тарбияси қанча барвақт бошланса, яхши натижа беради. Тажриба шуни кўрсатадики, 7, 8, 9, 10 ёшдаги болалар жуда ҳаракатчан, ҳар нарсага қизиқадиган бўлади. Шундай пайтларда ўқувчиларни мактаб атрофидаги боғча, парк, музей, завод-фабрикаларга экскурсияларга олиб бориш ҳам касбга муҳаббат уйғотади, шу билан бирга меҳнат коллективига ҳурматини оширади.

Ўқувчилар ўртасида касб танлашни шакллантиришда ҳар бир синф раҳбари ўзининг тарбиявий планида ҳунар-техника билим юртларига экскурсиялар уюштириб, уларнинг ҳозирги ва собиқ ўқувчилари билан учрашувлар ўтказиб боришлари ҳам яхши натижа беради.

Мактабларда ўқув йили давомида турли адабий-бадиий кечалар, меҳнат ветеранлари ва илғорлари билан учрашувлар ўтказиш керак. «Дарё сувини баҳор тоширар, инсон қадрини меҳнат оширар», «Олтин ўтда, инсон меҳнатда синалади», «Ҳар бир касбнинг ўз гашти бор», «Менинг севган касбим», «Меҳнат — бахт келтиради» каби темаларда ўқувчилар ва ота-оналар ўртасида ўтказиладиган суҳбатлар ўқувчилар ўртасидаги касб-ҳунарга бўлган қизиқишни оширади, уларнинг касб-ҳунар ҳақидаги тушунчасини кенгайтириб, касб танлаш ҳақида чуқурроқ ўйлашларига ундайди.

Ўқувчилар ўртасида касб танлашни намунали йўлга қўйган ва ота-оналар комитетининг ишларидан унумли фойдаланган Собир Раҳимов районидаги 111, Октябрь районидаги 132, Фрунзе районидаги 73, Киров районидаги 9-мактабларнинг педагогик коллективлари олиб бораётган ишлари ғоят намуналидир.

Ўқувчиларнинг касб-ҳунарга бўлган қизиқишларини уйғотишда мактаб коллективи ва ота-оналар комитети ва кенг жамоатчилик ҳамкорликда иш олиб борсалар, шу куннинг муҳим талабини бажарган бўламиз.

Ф. НУРИДДИНОВ,
Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси.

Куй ва қўшиқ инсонга доимо ҳамроҳ бўлади. Ёшларнинг эстетик завқларини оширишда, ҳаёт ва меҳнатни севишларида санъат, музика алоҳида аҳамиятга эга. Шаҳримиздаги М. Ашрафий номидаги 11-болалар музика мактабида ёш санъаткорлар билим олишяпти.

СУРАТДА: ўзбек халқ чолғу асбоблари бўлими мудири, педагог Исмоил Ботиров ўқувчи Абдураҳмон Абдуқодиров билан машғулот ўтказмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

ДАНАГИ ШИРИН БЎЛСА...

(ҚАТРА)

Манзилга кеч қолган бир доно катта карвон йўлидаги бир ҳокисор кишининг уйига қўнди. Уй соҳиби сахий, дилкаш, меҳмондўст эди. Доно кишини яхши кутиб, ширингуфторлик қилиб ўтирди. Ҳокисор киши бир ярим ёшли ўғлини тўхтовсиз эркалар, қучиб ўпар: «Эркатойим, Тойчоғим» дер эди.

Доно ундан сўради:

— Нечта фарзандингиз бор?

— Тўртта, ҳаммаси бир-биридан ширин. Буниси эса ҳаммасидан ширин, худди ўзимга ўхшайди, жонимдан ҳам ортиқ кўраман.

Доно бир зум ўйланиб, ҳокисор уй соҳибига шундай жавоб берди:

— Фарзанд инсоннинг меваси. Данагини авайласангиз, яхши парваришласангиз, меваси ширин бўлади. Биродарим, дўстлик ҳурмати айтаман, болани ортиқ даражада эрка тутманг, тантиқ бўлади. Болани ухлагандагина эркаланг, натижасини улғайганда биласиз.

Хондамир УЗОҚОВ.

БИЛАСИЗМИ?

✦ Моцарт 1765 йилда Заньц бурч шаҳрида туғилган. Олти ёшида юздан ортиқ пьеса ёзишга улгурган. Ўн икки ёшида биринчи операсини ёзган. Болониянинг филармония академияси 14 ёшли Моцартни академик этиб сайлади. У 35 ёшида дунёга танилди.

✦ Жон Боуринч (1792—1872) икки юз хил тил ва шевани билгани ҳолда юзтаси билан бемалол гаплаша олган. Ватикан кутубхонасининг ходими Каспар Мезофанти (1774—1849) 114 тилни билган ва 72 хил тилда таржима қила олган.

✦ Н. И. Вавилов — ботаник, генетик, селекционер, иммунолог, географ, ўсимликшунос, тарихчи, тилшунос бўлгани ҳолда йигирма хил тилни билган.

✦ Жорж Семинон ўн олти таҳаллус билан 215 роман, юздан ортиқ ҳажвия ёзган. Ўз уйини ўттиз икки маротаба ўзгартирган.

✦ Академик М. В. Келдиш касб-ҳунар тўғрисидаги кўплаб китобларни йиққан. Француз, итальян, испан тилларидаги китобларни асл нусхасида ўқий олган.

✦ Марк Твеннинг шахсий босмахонаси бўлиб, унда ўз асарларини нашр эттирган.

✦ Ибрай Жақаев бундан қирқ йил муқаддам бир гектар ердан 172 центнер шоли ҳосили олишга муваффақ бўлган. Бу кунгача бу рекорд кўрсатгичга ҳеч ким эриша олган эмас.

11

Чингиз Айтматов

Ленин мукофоти лауреати

(ҚИССАДАН ПАРЧА)

Лекин, қизлар ичида энг чиройлиги — Тузлук! Фақат, шуниси чатоқки, бўйига етса уни қўшни қишлоққа эрга бериб юборишаркан. Худодан бўлиб, уни узоққа бермай қўя қолишса қандай яхши бўларди-я!..

Соҳилда юрган чоғларида Кириск бунақа нарсаларни хаёлигаям келтирмасди. Энди эса, қадрдон уйидан узоқда ҳар қандай кичик нарса ҳам муҳим, таъсирли туюларди.

Бирдан Кириск уйини соғина бошлади. Олапар тепалигининг ортида, дарё водийсида, денгиз ёқасидаги ўрмонда жойлашган қадимий қишлоқда нивхлар — Сув париси авлодлари яшайди. Бола уйига кетгиси келиб қолди. Ойисини шундай соғиндики, юраги увиша бошлади. Лекин, улар ҳозир қадрдон соҳилдан, абадий денгиз ёқалаб абадий югуриб кетаётган қадрдон Олапардан жуда-жуда узоқда эдилар. Худди шундайлигига ишонч ҳосил қилиш учун Кириск беихтиёр орқасига ўгирилиб қарадию, кутилмаган манзарани кўрди.

Денгиз устини, уфқнинг деярли ярмини иккита япалоқ кулранг тилга ўхшаш қуюқ туман девори қоплаб олганди. Туман қоп-қора сув юзасида пага-пага бўлиб, бутун атрофни ямлаб, ютиб келаётганга ўхшарди. У тирик мавжудотдай, улкан маҳлуқдай оламдаги барча кўринган ва кўринмаган нарсаларни, одамларни ҳам қайиқ-пайиғи билан ютиб юбораман деган ёвуз ният билан келаётган эди. Туман боя Кириск кўрсатган томонда, денгиз ўртасида қорамтир булутлар муаллақ туриб қолган томондан босиб келарди. Энди ана шу хира булутлар хамирдай кўпчиб, ёйилиб, шамол зўри билан тўхтовсиз яқинлашиб келарди.

12

— Қаранглар! Қаранглар! — қўрқув билан қичқирди Кириск.

Ҳамма тараддудга тушиб қолди. Бир лаҳза ўз ҳолига қўйилган қайиқ тўлқинда писта пўчоқдай чайқала бошлади. Шу заҳоти қалин туман ортидан қудратли, катта бир тўлқиннинг гумбурлаган овози яқинлаша бошлади. Буюк бир тўлқин, қутурган, кўпириб-тошган денгиз пўртаналари бир вақтнинг ўзида ҳам баланд кўтарилиб, ҳам пасайиб, даҳшат солиб келарди.

— Қайиқни бур! — жон ҳолатда қичқирди Урхон. — Тўлқинга тумшуғини тўғрила!

Эшкакчилар қайиқни аранг буриб улгуриши билан пўртананинг биринчи зарби уни ағдариб юборишига сал қолди. Биринчи даҳшатли тўлқин ортидан яна денгиз ғалаёни эргашди ва шу заҳоти қалин туман етиб келди. Урмалаб босиб келаётган туманнинг олди жуда яқин қолганда мана шу гирдибодли тирик зулмат нақадар ёвуз қудрат билан, нақадар машъум ният билан босиб келаётгани аниқ кўриниб турарди.

— Шамол эсган томонни эслаб қолинглар! Шамол қаёқдан эсганлигини эслаб қолинглар! — дейишга аранг улгурди Урхон ва шу заҳоти уларни қуюқ зулмат ютиб кетди. Туман тоғ кўчкисидай даҳшат билан ёпирилиб уларни чексиз зулмат гирдобига ғарқ қилиб юборди. Шу лаҳзадаёқ улар бир оламдан бошқа бир оламга тушиб қолишди. Ҳамма нарса йўқлик қаърига чўмиб кетди. Шу лаҳзадан бошлаб на осмон, на денгиз, на қайиқ қолмади. Улар энди бир-бирларини ҳам кўришолмасди. Шу лаҳзадан бошлаб, уларнинг тинчи йўқолди — денгиз қутурарди. Пўртаналар қайиқни дам баландга олиб чиқар, дам пастга олиб тушар, дам юқорига отар, дам тўлқинлар орасида ҳосил бўлган чуқур ўрага тушириб юборарди. Тошқин ва чайқалишлардан овчиларнинг кийимлари шалаббо бўлиб, оғирлашиб кетди. Лекин, энг ёмони, ёпиқ туман ичида қолган одамлар атрофида нималар борлигини сезишмас, умуман ҳеч нарсани кўришмас, денгизда нималар бўлаётганлигини, нима чора кўриш кераклигини билишмас эди. Фақат бир нарса, у ҳам бўлса таваккалига сузиш, қайиқ ағдарилиб кетмаслиги учун бир амаллаб кўр-кўрона ҳаракат қилиш қолган эди, холос. Энди қайиқни қандайдир мўлжалга қараб ҳайдаш тўғрисида гап ҳам бўлиши мумкин эмасди. Тўлқинлар қайиқни хоҳлаган кўйига солиб, истаган томонига элтиб ташлаши мумкин эди. Бу ҳол қачонгача давом этиши ҳам номаълум эди.

13

Кириск илгарилари ҳам шундай воқеалар бўлганини эшитганди. Илгарилари ҳам овчилар денгизда фалокатга учрашган. Илгарилари ҳам овга кетган одамлар изсиз ғойиб бўлишганда умумий мотам тутилган. Ана шу мотам пайтида Олапар тепалигининг ёнбағирлигида аёллар билан болалар бир неча кун гулхан ёқишарди — балки йўқолганлар тўсатдан топилиб қолар, деб умид қилишарди. Ана шу вақтларда Кириск очиқ денгизда ҳалок бўлиш нақадар даҳшатли, ваҳимали эканлигини тасаввур қилолмасди. У, аксинча, қиш фаслининг меҳмонлари бўлган, бутун оламни сутга чайгандай оппоқ ва сокин қилиб юборадиган мана шу беозор туманларни яхши кўрарди. Бутун борлиқ бир текис оқликка ўралган ана шу пайтларда ер юзидаги барча нарсалар ҳавога парвоз қилиб ранги-рўйи оқариб кетгандай туюларди. Ана шу пайтларда боланинг қалби орзиқиб, аллақандай афсонавий манзараларни кўрадигандай, тушуниксиз қўрқув ва ҳаяжонга чўмар эди. Бола қалбини орзиқтирадиган ана шу гўзал эртакка ўхшаш ҳарир туманлар шу қадар даҳшатли кучга айланишини тасаввур қилмаганди. Қутирган денгиз устида сирғалаётган, ёйилиб, йиғлаётган туманнинг қоп-қора бурмалари илоннинг ҳаракатини эслатарди...

Қайиқ эшкагини икки қўли билан маҳкам ушлаб олган Кириск титраб-қақшаб, Урхон бобонинг оёғига қапишиб қолган эди. — Мени ушлаб ол! Қаттиқ ушлаб ол! — деб қулоғининг тагида қичқирди Урхон бобо ва болага бошқа нима дейишини, нима ёрдам қилишини билмай, жим қолди.

Энди ҳеч ким боланинг аҳволини енгиллаштира олмасди, чунки даҳшатли офат олдида ҳозир ҳамма бирдай эди. Ҳатто, Кириск, дод солиб, ота деб бақириб-чақириб йиғлаганида ҳам Эмрайин жойидан жилмаган бўларди. Чунки отаси билан Милхуннинг зўр бериб, тўлқинларнинг кўтарилиши ва пасайишларини чамалаб, қайиқни тўғрилаб туришлари туфайлигина улар чўкмаётган эдилар.

Тўлқинлар эса ҳеч нарсани илғаб бўлмайдиган туман ичида қайиқни тобора жадаллатиб аллақаёқларга суриб кетаётган эди. Урхон бобо қайиқ ағдарилиб тушмаслиги учун бор кучи билан рулни тўғрилашга ҳаракат қилар, аммо денгиз борган сари баттар қутурар эди.

14

Эҳтимол, ҳозир ярим кечадир. Туман ичида кундуз билан кечани ажратиб бўлмасди. Кеч тушганини улар туманнинг янада қуюқлашганлигидан тахмин қилишлари мумкин эди. Охири кўринмаган бу омонсиз олишувда қанча вақт ўтганлигини ҳам билиш қийин эди. Шунга қарамай, нивхлар ҳамон умид узишмаганди: эҳтимол, тўсатдан бошланган сув офати яна тиниб қолар, туман тўсатдан тарқалиб кетар, ана шунда қаёққа қараб сузиш кераклигини билиб олармиз деб ўйлашарди. Бир маҳал уларнинг умиди ушалгандай бўлди. Денгиз пўртаналари сал тинчиди, тебранишлар, чайқалишлар, сув сочқилари камайди. Лекин, ҳамон аввалгидай, туманнинг зимзиё зулматида ҳеч нарсани кўриб бўлмасди. Биринчи бўлиб, Урхон бобо денгиз шовқинини босгудай бақириб гапирди:

— Бу менман! Кириск ҳам мен билан! Эшитяпсизларми?

— Эшитяпмиз! Биз ҳам жойимиздамиз! — хириллаб жавоб берди Милхун.

— Шамол йўлини ким эслаб қолди? — бақирди Урхон бобо.

— Нима фойдаси бор! — жаҳл билан қичқирди Милхун.

Чол индамади. Ростдан ҳам шамолнинг қаёқдан эсаётганлигини билиш фойдасиз эди. Шамол уларни қаёққа суриб кетган, нишон қилиш мумкин бўлган ороллар ҳозир уларга яқинми ёки узоқми? Буни чамалаш ҳам қийин эди. Эҳтимол, улар Сийналардан жуда-жуда узоқлашиб кетишаётгандир? Балки энди Сийналарни сира-сира кўришмас? Урхон бобо зулмат ва чайқалишлардан ғашланиб сукут сақларди. Буюк Урхон оғир ўйларга ботиб, жим ўтирарди. Фақат бир нарса уларга таскин берарди — яхшики, тақдир тақозоси билан улар қояли оролларга урилиб пачоқланмай, четлаб ўтиб кетишибди. Бироқ ороллар ва юлдузлар кўринмаса тун ва туман ичида ҳеч қанақа йўлни аниқлаб бўлмасди. Урхон бобо бирор нарса дейишга ожиз эди. Шунга қарамай, у шовқинни босиб қичқирди.

— Тланги-ла эсаётган эди! Қайиғимиз тумшуғини пўртанага тўғрилаганимизда Тланги-ла эсаётган эди!

Ҳеч ким жавоб бермади. Ҳамма ўз иши билан овора эди. Урхон яна жимиб қолди. Кириск чолнинг оёғига ёпишганча титраб-қақшаб ўтирарди. Шундан сўнг Урхон эшкакчиларни огоҳлантирди:

15

— Кириск иккаламиз қайиққа тўлган сувни олиб ташлаймиз. Сизлар маҳкам бўлинглар!

У Кириск томонга энгашди, қоронғида пайпаслаб, боланинг эсон-омон ўтирганини билгач, гапирди:

— Қўрқма, Кириск! Кел, қайиқдан сувни олиб ташлаймиз. Йўқса иш чатоқ бўлади. Битта тоғорамиз бор, мана, топдим. Сен манови чўмични ол, ҳар ҳолда яхши бўлади. Ушладингми? Чўмични ол, деяпман...

— Ҳа, аткичх, ушладим. Ҳали узоқ бўладими, бунақа? Қўрқиб кетяпман.

— Мен ҳам қўрқяпман, — шошиб гапирди оқсоқол Урхон. — Лекин биз эркакларимиз, биз доим шунақа яшаймиз..

— Бунақада чўкиб кетмаймизми, аткичх?

— Чўкиб кетмаймиз. Чўкиб кетсак ҳам майли. Ке, энди, бир қўлинг билан оёғимни ушлаб, бир қўлинг билан сувни тозала, чиқариб ташла.

Яхшики, вақтида Урхоннинг эсига шу тушиб қолган экан, оз-моз нафас ростлаб, мумкин бўлган пайтда қайиқдаги қолган сувни чиқариб ташлашди. Шу вақт Урхоннинг ёдига яна бир нарса тушиб қолди. У, Кирискка қайиқдаги буюмлар орасида ётган кичкина бочкани кўрсатди. Кундузи ҳам шу бочкадан сув ичган эдилар.

— Кириск, — деди у боланинг қўлидан ушлаб бочкачага олиб бораркан, — Манови сув хумчамиз, ушладингми, шу нарса зинҳор эсингдан чиқмасин. Ҳар қандай мушкул вақтда ҳам шу хумчадан айрилма. Шу хумчадан айрилгандан кўра ўлган яхши. Тушундингми? Ҳеч ким сенга ёрдам беролмайди. Эшитяпсанми?.

Яхшики, чол бу гапни болага вақтида айтиб қўйган экан. Тез орада бу нарса жуда-жуда асқотиб қолди.

Кўп ўтмай денгиз ғалаёни аввалгидан ҳам баттар даҳшатли тус олди. Гўё у тун ва туман зулматида ҳеч нарсани кўролмай қолган одамларнинг ночорлигидан фойдаланиб, қайта ҳужумга ўтган эди. Илгари бир оз бўшашгани учун ҳам энди қутуриб ўчини олмоқчига ўхшарди. Урхон бобонинг

16

қайиғи кўринмас тўлқинлар зарбидан чирпирак бўлиб, у ёқдан бу ёққа бориб кела бошлади. Сув сачратқилари қайиққа урилиб, ичини тўлдириб қийшайтириб юборди. Урхон тиззалаб, эмаклаб чўмичи билан ҳар қанча ҳаракат қилса-да, қайта-қайта сачраб кўмаётган сувни олиб ташлаёлмасди. Шу пайт эшкакчилар жаҳл билан бақиришди:

— Ташланглар ҳамма нарсани! Чўкяпмиз! Ташланглар!

Кириск бақириб йиғлаб юборди, аммо унинг йиғисини ҳеч ким эшитмас, ҳеч ким унга эътибор бермас эди. Бола қайиқнинг қуйруғидаги бурчакка тиқилиб, остидаги бочкага маҳкам ёпишиб олганди. У ғужанак бўлиб, бочкачага биқини билан қапишиб, елкалари силкиниб йиғлар эди. У, нима бўлсаям, асосий қиладиган иши шу бочкани асраш эканлигини ёдида тутарди. У, қайиқ билан бирга сувга чўкаётганини англади, лекин бари бир шу вақтда ҳам Урхон оқсоқол тайинлаган ишни қилди, сувли бочкани асрайверди.

Ярми чўкиб бўлган қайиқни тез қутқариш зарур эди. Милхун фавқулодда қайсарлик билан ҳамон эшкак эшиб, қайиқ ағдарилмаслигининг чорасини кўрарди. Урхон билан Эмрайин эса қайиқда нимаики бўлса ҳаммасини улоқтириш билан банд эдилар. Бошқа чора йўқ эди. Иккала милтиқ, гарпун — найза, арқон ўрамлари ва бошқа нарсалар, ҳатто кекса Урхоннинг тунука чойнаги ҳам денгизга улоқтирилди. Тюлень танасини улоқтириш айниқса қийин бўлди. Сувга бўкиб, оғирлашиб, шилимшиқ бўлиб қолган тюлень танаси сира қўлга кирмасди. Уни қайиқ тагидан баланд кўтариб олиб ташлаш зарур эди. Мана шу ҳайвонни деб улар денгиз сафарига чиқишганди, энди худди шу нарсани ташлаб юбориш зарур бўлиб қолди. Улар хириллаб бақириб, сўкиниб, қарғаниб, тор жойда тиқилишиб, тюлень танасини қайиқ четигача суришга муваффақ бўлишди ва ниҳоят уни денгизга ташлаб юборишди. Ҳатто мана шу қиёмат-қойимда, денгиз қутириб турганда ҳам тюлень танасидан қутилган қайиқ енгиллашиб, ўзини бир оз ўнглаб олгани сезилди. Балки, худди шунинг учун улар ғарқ бўлмай қолишгандир...

(ДАВОМИ. Боши газетанинг ўтган сонларида).

(Давоми бор).

◆ ОЛИМЛАР ҲИКОЯ ҚИЛАДИ

ВАҚТ ОЛАМИГА САЁҲАТ

Совет Иттифоқи территориясида 1981 йилнинг 1 апрелидан бошлаб, барча соатларнинг миллари бир соат олдинга сурилиши билан мамлакатда «ёзги» вақт жорий этилди. Унинг ҳаракат муддати 1 октябрда ниҳоясига етади.

Вақт инсоният жамияти тараққиётининг дастлабки палласида одамлар ҳаётига кириб келди. Одамлар қишлоқ хўжалиги ишларини юритишда йилнинг мавсумларини аниқлаш мақсадида ундан фойдаланадиган бўлдилар. Табиатда вақтни ўлчаш учун шундай ҳолатлар топилганки, улар мунтазам такрорланиб туради: кун ва туннинг вақти-вақти билан алмашиниб туриши, кечаси ой кўриниши ва йил фаслларининг ўзгариб туришидир. Бу ҳолатлар турли календарь системаларига асос бўлаоладиган Ер шарининг бир кеча-кундузда айланиши, Ойнинг Ер курраси атрофида айланиши, шунингдек Ер куррасининг Қуёш атрофида айланишидир. Бу ҳолатлар бир кеча-кундуз, ой ва йил асосий ўлчов бирлигини беради.

Вақтнинг дастлабки ўлчов бирлиги бир кеча-кундузда меҳнат қилиш ва дам олиш билан чамбарчас боғланган. Кун ва тунларнинг ҳисоби дастлаб бешлик — бир қўлдаги беш бармоқ бўйича белгилаб олинган. Шундай қилиб, беш кунлик ҳафта туғилиб, у кейинчалик «кичик» ҳафта деб номланган. Кейинчалик иккала қўлдаги бармоқларнинг сонига биноан ўн кунлик — «катта» ҳафта турмушга жорий қилинган. Орадан анча вақт ўтгандан кейин Ойнинг ташқи кўриниши вақти-вақти билан ўзгаришига эътибор берилган. Кўпгина кузатишларга кўра Ой сайёрасининг бир ойлиги чорак қисми, масалан, янги ой чиққан кундан бошлаб то дастлабки чорагига қадар етти кун атрофида ташкил этган. Етти кунлик ҳафта билан бирга Ой сайёраси ойлиги ва ойлик календарь пайдо бўлган. Одамлар ўтроқ турмуш тарзига кўникишганида экин экиш ва уни ўриб олиш муддатларини аниқлаш зарурати пайдо бўлди. Бу заруратлик қиш, баҳор, ёз ёки кузнинг кириб келишини олдиндан башорат қилиши натижасида вақтнинг янада йирик бирлиги — дастлабки қуёшли йил календарларнинг пайдо бўлишига олиб келган.

Агарда дастлабки ой календари тўрт минг йилча муқаддам қадимий Вавилонда жорий этилган бўлса, дастлабки қуёш календари қадимий Римда эрамизгача бўлган 46 йилда астроном Созиген таклифига биноан қабул қилинган. Бу календарларни тартибга келтириш ҳақида буйруқ берган шоҳ Юлий Цезарнинг шарафига Юлий календари деган ном олган. Юлий календари ҳар 128 йилда бир суткага хатога йўл қўйганлиги учун XIV асрда Рим папаси Климент VI календарни тузатиш юзасидан буйруқ берди. 1582 йилда эса Рим папаси Григорий XIII Луиджо Лилио таклиф этган календарь ислоҳати лойиҳасини тасдиқлади. Бу календарь Григориан деб аталган. Бу календарь Юлий календарига ўхшаб 128 йил мобайнида эмас, балки 3280 йил мобайнида бир суткага хатоликка йўл қўйган. Уни вақтни ҳисоблашнинг янги услуби деб аташган. Биз ҳозирги пайтда ана шу календарга риоя қилиб яшаяпмиз. Янги услуб 1918 йил 25 январда чиқарилган декретга биноан мамлакатимизда жорий этилган. Ана шу декретга мувофиқ 1938 йилнинг 31 декабридан кейин 1 январь, эмас, балки 14 январь бошланади деб аниқлик киритилган. Бу вақтга келиб эски усул (Юлий календари бўйича) ва янги усул орасидаги фарқ ўн уч кун бўлган. Шундай қилиб, асосан катта вақт оралиқлари — сутка, ой, йил асосан аниқланган.

Ер куррасидаги ҳар бир пунктнинг ўз вақти бўлиб биз уни маҳаллий вақт деб атаймиз. У юлдузлар кузатилиши ёки Қуёш кузатилишига кўра аниқланади. Қуёшни кузатишга қараб чинакам чошгоҳ бўлганлигини билиш жуда ҳам осон. Ана шу пайтда ерга тик санчиб қўйиладиган ёғоч энг қисқа соя ташлайди. Ҳар бир жойда чинакам чошгоҳ турли вақтда юз беради. Ҳозирги пайтда биз вақт қанча бўлганлиги масаласида ўйланиб қолмаймиз, буни биз қўлимизга тақилган соат ёки радио бўйлаб тарқалаётган аниқ вақт сигналларидан билиб оламиз. Соат минтақалари тўғрисидаги тасаввурга эга бўлмаслик фожиали ҳодисаларга олиб келган. 1519 йилда Севилья шаҳридан беш кемадан иборат катта карвон йўлга чиққан. Бу флотилияга Франциско Магеллан раҳбарлик қилган. Унинг мақсади фақатгина Малук оролларига янги йўлларни очишгина бўлиб қолмай, балки қадимий хариталарда кўрсатилган кўрфазларни излаб топиш, шу йўл билан Америкага бориш, шундан кейин океанга чиқиш ва ана шу оролларга етиб бориш бўлган. Бундан ташқари, ғарб томонга сузиб дунё атрофини айланиб, уйга қайтиб келиш ҳам мўлжалланган. Ана шу саёҳатнинг бутун тафсилоти ҳақида гапириб ўтилмасдан, фақат биргина воқеага эътиборни қаратишимиз керак. Ана шу сузишнинг бутун давомида, унинг қатнашчиларидан бири Пифагет бирор кунни эътибордан четда қолдирмай кундаликка ёзиб борган, тирик қолган саёҳатчилар Севильяга қайтиб келганларидан кейин кемадагига нисбатан ватанларида бир кун кўп ўтибди. Художўй испанлар ҳайратдан ёқа ушлашди. Улар тушунмаган ҳолда байрамлар ва маъракалар кунларини бир кун олдинга суриб қўйишган! Улар бир томонга ҳаракат қилиб, Ер курраси атрофини бир марта айланиб чиқишлари Ер куррасининг ўз ўқи атрофида бир марта айланиб чиқишига тенг бўлган. Бу бир суткалик фарқни содир қилган.

Агарда ер курраси меридианларга бўлиб чиқилган бўлганида бундай таажжуб содир бўлмаслиги мумкин эди. Нуль меридиани тўғрисидаги масала 1844 йилда Вашингтонда халқаро конгрессда ҳал қилинган. Бунда Англиядаги Гринвич обсерваториясидан ўтган меридиан чизиғи нуль деб қабул қилинган. Ана шу нуль чизиғидан 180 даража нарида жойлашган меридианни саналарнинг ўзгариш чизиғи деб атай бошлашди. Денгиз саёҳатларида, ана шу чизиқни босиб шарққа томон борилаётганида, ёки шу чизиқ кесиб ўтилиб ғарбга борилаётганида календарь саналари алмашади, ёки кетма-кет икки кун бир кунга ҳисобланади.

Гринвич меридианида аниқланган вақт умумжаҳон вақти ҳисобланади. Ана шу вақтдан ҳамма жойда фойдаланиш бир сутка давомида жамиятнинг турмуш тарзи тақозо этиб турган маҳаллий вақт билан номутаносибликка олиб келган бўлур эди. Ер куррасининг ҳар бир пунктида маҳаллий вақтдан фойдаланиш Ер курраси айрим районларини ёки ҳатто давлатларнинг хўжалик фаолиятидаги вақт билан ўзаро мутаносиб алоқасини таъминламайди. Ана шу машаққатларни енгиб ўтиш мақсадида 1870 йилда Канадада темир йўл инженери Санфорд Флеминг Ер курраси сиртининг меридианларини 24 минтақага бўлиб чиқишни таклиф этган. Ҳар бир минтақада ягона вақт белгиланган бўлиб, у қўшни минтақадаги вақтдан роса 1 соат ажралиб турган. Ана шу минтақаларни соат минтақалари, улардаги вақтни эса минтақа вақти деб аташган.

Бизнинг мамлакатимизда 1919 йилда Халқ Комиссарлар Советининг махсус декретига биноан минтақа вақти жорий этилган. Шу билан бир йўла Совет Иттифоқи территориясида жойлашган иккинчи минтақадан ўн иккинчи минтақагача бўлган ўн бир соат минтақаси чегаралари белгилаб чиқилган.

Соат минтақалари чегараси меридианига биноан аниқ ўтказилмаган. Акс ҳолда бу чегаралар шаҳарлар устидан ўтганида бир шаҳарнинг ўзида икки хил вақт содир бўлган бўлур эди. Шунинг учун ҳам минтақалар чегаралари территорияларнинг маъмурий бўлинишини ҳисобга олган ҳолда табиий марра бўйича ўтказилган. 1931 йилгача Сибирь ва Узоқ Шарқнинг территориясида минтақа чегаралари дарё ўзанлари, сув ҳавзалари ва меридианлар бўйича ўтган эди. Лекин ана шу районларнинг барқ уриб ривожланиши Ватанимиз географиясини ўзгартириб юборди. Янги-янги шаҳарлар, районлар, областлар бунёд бўла бошлади. Россия Федерацияси Шарқининг территориясида янги маъмурий — хўжалик бўлиниши ўтказилди. Бу минтақалар чегараларни қайта кўриб чиқишни тақозо этди. Бундан ташқари, вақтнинг минтақа ҳисоби электр қувватини, шу билан бирга ёқилғи ресурсларини кўплаб беҳуда сарфлаб юборишга олиб келди. Тежамкорлик мақсадида «ёзги» вақт жорий этилди. «Ёзги» вақт илгари ҳам жорий этилган. 1930 йилгача у жорий этилиб ва махсус қарор билан бекор қилинган, шундан кейин жорий этилган «ёзги» вақт бекор қилинмаган ва бутун йил давомида қолиб кетган. Минтақа вақтидан бир соат ажралиб турадиган бу вақтни «декрет» соати деб аташади. Биз ҳозирда қиш пайтида ҳам ана шу вақт бўйича яшаймиз. 1981 йилда иккинчи марта жорий этилган «ёзги» вақт 1 октябрда ўз ҳаракатини тугаллайди.

О. ТУРСУНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси астрономия институти фундаменталь астрометрия бўлими мудири.

Редактор
Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 30/IX да **Бой ила хизматчи.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 30/IX да **Тўйдан олдин томоша, 1/X да Хотинимнинг эри.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 30/IX да **Муқаддима** (19.00).

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Москва комедия цирки артистларининг гастроллари (19.30 да).

КИНО

30 СЕНТЯБРДА
ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«ТИНЧЛИК ВА ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИДАН» — **Тошкнт Советининг 50 йиллиги номли.**

«1940 — ЙИЛ ИЮЛЬ ОЙИ» — **Москва.**

«ПАЙШАНБАДАГИ ЎЛАНГА» — **Дружба.**

«БУЗИЛМАС ИТТИФОҚ» — **Фестиваль.**

«ХАБФНИНГ ОЛДИНИ ОЛИБ» — **ВЛКСМ 30 йиллиги номи.**

«ГУГУРТ» — **Тинчлик.**

«БЕПАРВОЛИК ОҚИБАТИ» — **Лисунов номли.**

«ҚИЛМИШ-ҚИДИРМИШ» — **F. Fулом номли.**

«САНОАТ КОМАНДИРИ» — **Янгиобод.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ЮКСАК ДОВОН» — **Санъат саройи** (катта зал. 18.30, 20.45 телефон 44-21-34). **Нукус** (18.30, 20.45, телефон 46-70-69), **Восток** (катта зал, 18.30, 21.00, телефон 1-14-61).

«ШАХСИЙ ҲАЁТ» — **Дружба** (18, 20.00, телефон 66-15-75).

«БУЙСУНМАС» — **Санъат саройи** (кичик зал, 18.45). **Восток** (кичик зал, жуфт соатларда).

«ШОШИЛИНЧ... МАХФИЙ... ГУБЧЕКАГА» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 78-85-20). **Қозоғистон** (17, 19, 21.00, телефон 35-24-92). **Москва** (17, 19, 20.40), **ВЛКСМ 30 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52).

1 ОКТЯБРДА
ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«ТИНЧЛИК ВА ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИДАН» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли.**

«1940 — ЙИЛ ИЮНЬ ОЙИ» — **Москва.**

«БИЗИЛМАС ИТТИФОҚ» — **Фестиваль.**

«САНЪАТ КОМАНДИРИ» — **Янгиобод.**

«ЯШАЙВЕР, ИНСОН!» — **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги номли.**

«КАТТА ЎЗГАРИШЛАР ЙЎЛИДАН» — **Кўкча.**

«ТИНЧЛИК ВА ДЎСТЛИК САФАРИ» — **Улуғбек.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ЮКСАК ДОВОН» — **Нукус** (11, 13.30, 16, 19.30, 20.45, телефон 46-70-69).

«ШАХСИЙ ҲАЁТ» — **Дружба** (12, 14, 16, 18, 20.00, телефон 66-15-75), **Москва** (тоқ соатларда, телефон 33-05-01).

«БУЙСУНМАС» — **Санъат саройи** (кичик зал. 12, 14, 16, 18.45), **Восток** (кичик зал, жуфт соатларда).

«ШОШИЛИНЧ... МАХФИЙ... ГУБЧЕКАГА» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 78-85-20). **Қозоғистон** (11, 13, 15, 17, 19, 21.00, телефон 35-24-92).

«РАДИОТЕХНИКА» МАРКАЗИЙ САВДО-РЕКЛАМА ТАШКИЛОТИ

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

«ГРОДНО—303» АВТОМАГНИТОЛАСИ

«ГРОДНО—303» АВТОМАГНИТОЛАСИНИ САФАРГА ЧИҚҚАНИНГИЗДА БИРГА ОЛИБ БОРСАНГИЗ ҲАР ҚАНДАЙ УЗОҚ ЙЎЛ ҲАМ ДАРРОВ БОСИБ ЎТИЛГАНЛИГИНИ СЕЗМАЙ ҚОЛАСИЗ.

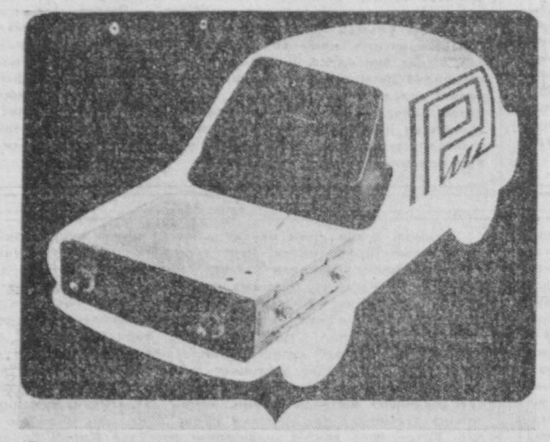

Радиоприёмник узун, ўрта ва ультра қисқа тўлқинларда ишлайди. Магнитофонли қурилмаси музикали ёзувларни юқори сифатли эшиттириш имконини беради.

«ГРОДНО—303» автомагнитоласи «ЖИГУЛИ», «ВОЛГА», «МОСКВИЧ» типидаги мамлакатимиз енгил автомобилларининг салонларига ўрнатилади.

Баҳоси — 285 сўм.

«САДКО—714» ТЕЛЕВИЗОРИ

«САДКО—714» — ТАКОМИЛЛАШТИРИЛГАН, ЯРИМ ЎТКАЗГИЧЛИ ЛАМПАЛИ, РАНГЛИ ТЕЛЕВИЗОР.

Ўрмаловчи типдаги регуляторлар ёрдами билан кўрсатувларнинг ёрқинлиги, ранглар ҳамоҳанглиги, овознинг тиниқлигини созлаш мумкин.

ТЕЛЕВИЗОРГА МАГНИТОФОН, ВИДЕОМАГНИТОФОНЛАР, БОШҚА КИЙИЛАДИГАН ТЕЛЕФОНЛАРНИ УЛАШ МУМКИН.

Баҳоси — 680 сўм.

«САДКО—307» ТЕЛЕВИЗОРИ

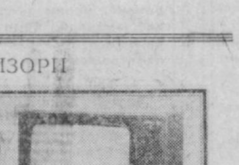

ОҚ-ҚОРА ТАСВИРЛИ «САДКО-307» ТЕЛЕВИЗОРИ ЧИРОЙЛИ БЕЗАКЛАНГАНЛИГИ, ИШОНЧЛИ ИШЛАШИ БИЛАН АЖРАЛИБ ТУРАДИ.

Телевизор экранининг размери диагонали бўйича 50 сантиметр.

«САДКО — 307» СТОЛГА ҚЎЙИЛАДИГАН ВА ПОЛГА ҚЎЙИЛАДИГАН ВАРИАНТЛАРДА ЧИҚАРИЛМОҚДА.

Телевизорнинг олд панели замонавий пластик услубда ишланган.

Баҳоси — 200 сўм.

САФАРГА ТЕЛЕВИЗОР БИЛАН БОРИШ!

«САПФИР—401» ТЕЛЕВИЗОРИ

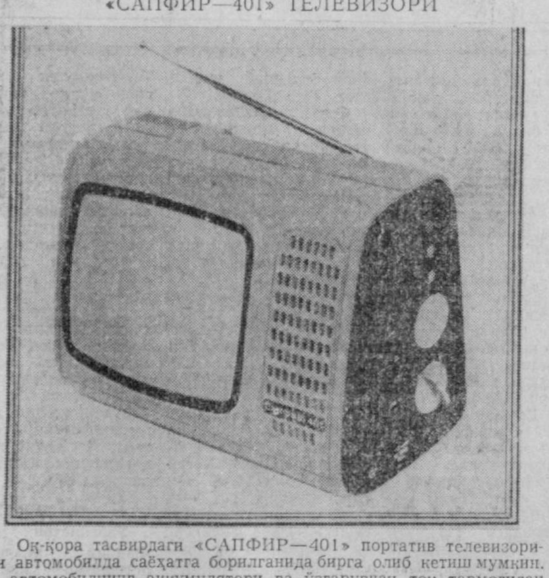

Оқ-қора тасвирдаги «САПФИР—401» портатив телевизорини автомобилда саёҳатга борилганида бирга олиб кетиш мумкин. У автомобилнинг аккумулятори ва ўзгарувчан ток тармоғидан қувват олиб ишлайверади.

«САПФИР» кўп жойни эгалламайди — оғирлиги бор-йўғи 4.5 килограмм, йўлда олиб юришга бардош беради — корпуси зарбни қайтарадиган полистрол билан қопланган. Автоматик регулировкаси юксак сифатли тасвир ҳосил қилиб беради.

Баҳоси — 200 сўм.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»
«СТРОЙМЕХАНИЗАЦИЯ» трестининг

2-МЕХАНИЗАЦИЯ БОШҚАРМАСИ

минорали кран машинистлари ва шофёрлардан автомобиль кранчиларининг машинистларини тайёрлайдиган
4,5 ВА 3 ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Машғулотлар ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда рус тилида олиб борилади.

Қабул қилинганларга ҳар ойда 75 сўмдан стипендия берилади.

Минорали кран машинистларини тайёрлайдиган курсларга 18 ёшдан катта бўлган қизлар ва Совет Армияси сафидан ҳарбий хизматни ўтаб қайтган йигитлар қабул қилинадилар.

Ёлғиз кишилар яхши жиҳозланган ётоқхона билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Жануби Ғарбий саноат зонаси, метронинг С. Раҳимов станцияси (29, 103, 122-автобусларнинг «7-автопарк» бекати).

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ

ТРАМВАЙ-ТРОЛЛЕЙБУС ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БОШҚАРМАСИНИНГ

ЭЛЕКТР ХЎЖАЛИГИ ХИЗМАТИ

Контактли тармоқ электромонтёрлари ва тортиш подстанцияларининг навбатчи электромонтёрларини тайёрлайдиган

КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Контактли тармоқ электромонтёрлари группасида ўқиш муддати — 3 ой, ҳар ойда 100 сўмдан стипендия берилади.

Тортиш подстанцияларининг навбатчи электромонтёрлари группасида ўқиш муддати — 6 ой, ҳар ойда 60 сўмдан стипендия берилади.

Курсларга 18 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади.

Қабул қилинганлар ётоқхона ва Тошкент шаҳрига прописка билан таъминланадилар.

Машғулотлар — группалар комплектлангандан сўнг бошланади.

Мурожаат учун адрес: 700029, Тошкент шаҳри, 29-алоқа бўлими, Ўзбекистон кўчаси, 41-«а»-уй (1, 3, 5, 7, 8, 11, 13, 22-трамвайлар ва 69-автобуснинг «Тошкент» меҳмонхонаси» бекати).

ТУРИСТ

ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЮРОСИ

МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИ УЧУН ҚИЗИҚАРЛИ ЭКСКУРСИЯЛАРНИ

ТАКЛИФ ЭТАДИ

«Тошкент — серқуёш Ўзбекистон пойтахти».
3 соат давом этади. Экскурсия баҳоси — 23 сўм.
«Жангларда туғилган, меҳнатда тобланган».
4 соат давом этади. Экскурсия баҳоси — 28 сўм.
«Қизил галстуклилар изидан».
4 соат давом этади. Экскурсия баҳоси — 28 сўм.
«В. И. Ленин номи билан ишламоқдамиз ва яшамоқдамиз».
3 соат давом этади. Экскурсия баҳоси — 23 сўм.
«Светофория мамлакатига саёҳат».
3 соат давом этади. Экскурсия баҳоси — 23 сўм.
«Сенинг яшил дўстинг».
3 соат давом этади. Экскурсия баҳоси — 23 сўм.
«Уларнинг жасорати ҳам бизга абадий нур сочиб туради».
4 соат давом этади. Экскурсия баҳоси — 40 сўм.
«Тошкентнинг тарихий-революцион жойлари бўйлаб».
3 соат давом этади. Экскурсия баҳоси — 23 сўм.

Экскурсия ҳақини нақд пул билан ва пул ўтказиш йўли билан ҳам тўлаш мумкин.

Экскурсияларга бериладиган буюртмалар Тошкент саёҳат ва экскурсиялар бюросининг экскурсия бўлимида (2-хона) ушбу адресда расмийлаштирилади: Тошкент шаҳри, Парадлар хиёбони: 5-уй, бюро соат 10.00 дан 16.00 гача ишлайди.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети

46-КЕЧКИ СМЕНАЛИ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

радиотелемеханик — пуллик группа, битириш эркин; радиоаппаратуралар ва приборлар монтажчиси, радио аппаратуралар йиғувчиси, почта жўнатмалари оператори, почта вагони бошлиғи ўринбосари. Стипендия — 60 сўм, шаҳар телефон тармоқларининг телеграфисти, телефонисти, линия ва абонент қурилмаларининг электромонтёри, кабелчи-қалайловчи. Стипендия — 56 сўм.

Телеграфистлик ва телефонистликка (қизлар) 16 ва ундан катта ёшли, 8—10 синф ҳажмида маълумотлилар қабул қилинади;

шаҳар телефон тармоқлари қурилмаларининг линия ва абонент қурилмалари электромонтёрлари, кабелчи-кавшарловчилар, почта жўнатмалари операторлари ва почта вагонлари бошлиқларининг ўринбосарлигига 17 ва ундан катта ёшли, 8—10 синф ҳажмида маълумотли ёшлар қабул қилинади.

Ўқишга Тошкент шаҳрида ишлаш ҳуқуқини берадиган Тошкент шаҳрида ва Тошкент областида пропискаси бўлган йигитлар ва қизлар қабул қилинади.

Телеграфистлар, линия ва абонент қурилмалари электромонтёрлари, кабелчи — кавшарловчиларнинг ўқиш муддати — бир йил, почта жўнатмалари операторлари, почта вагони бошлиғининг ўринбосари ва телефонистлар, радио аппаратуралар ва приборлар монтажчилари, радио аппаратураларни йиғувчилар.

Ўқувчилар билим юртини битирганларидан кейин база корхоналарига ишга юбориладилар.

Машғулотлар группалар комплектлангандан сўнг бошланади.

Қуйидаги ҳужжатлар керак бўлади: билим юрти директори номига ёзилган ариза, таржимаи ҳол, справкалар: турар жойидан, медицина (286-форма); 4 та фотосурат (4х3 см.), маълумоти тўғрисидаги ҳужжат.

Бизнинг адрес: 700015, Тошкент шаҳри, Ленин райони, Кафанов кўчаси, 51-уй (8, 9, 10, 24-трамвайлар, 9-автобуснинг «Кафанов кўчаси» бекати; 2, 5-трамвайлар; 2, 3, 22, 55, 80-автобусларнинг «Госпиталь бозори» бекати). Телефон 56-58-87.

КУЗГИ-ҚИШКИ МАВСУМГА

Ҳавода булут пайдо бўлиб, ёмғир баъзан томчилаб турган ана шу кунлар кузги-қишки гардероб тўғрисида ўйлаб кўрадиган пайт.

БУГУНГИ КУНДА ҚАНДАЙ ЛИБОСЛАР МОДАДА?

Сиз либослар харид қилиш мақсадида йўлга чиққанингизда ана шу савол хаёлингиздан ўтади. Мода шундай нарсаки —бу аввало либосларни инсон ўзига муносибини танлаб кийиши, уларга авайлаб муомала қила олишидир. Шунинг учун ҳам моданинг таклифлари ранг-барангки— бунинг учун ҳар биримиз ўзимизнинг қоматимизга ярашиб турадиган либосларни танлашга алоҳида эътибор бермоғимиз керак.

Замонавий кийим-кечаклар учун мақсадга мувофиқ келадиган хусусиятлар уларнинг ҳамоҳанглиги, қовушимлиги, ёрқинлиги ва нафислигидадир. Модадаги янгиликлар қоматдаги оддий ва умумлаштирилган чокларда акс этиб туради.

Спорт услуби эркаклар кийим-кечакларини эслатиб турувчи деталлар ҳисобига янгиланиб ва бойиб бормоқда.

Романтик услубда эса дилбарликни таъкидловчи қоматдаги майин чизиқларда ифодаланади.

Кундалик кийиладиган кўйлаклар учун хос хусусиятлар: кичик ёқачалар— қотирмали, қайтармали, кўкракка тушадиган қайтармалидир. Башанг бўлиш мақсадида кийиладиган кўйлакларда қия бичиқ, кўкрак бурма, бантиклар, безаклар, қат-қат чоклар ишлатилади. Камроқ ишлатилган деталлардан иборат классик услубдаги анъанавий башанг костюмлар яна модага кириб келди. Уларнинг тикилишида буклама тахлар, плиссе, гофре безаклари ишлатилмоқда.

Катак-катак жунли газламадан тикилган, сон бўйлаб тушадиган юбкалар ва узун туширилган «килт» шаклидаги юбкалар модадан кенг ўрин эгалламоқда. Юбкали ёки шимли жакетларни модали жилетлар билан комплект ҳолда кийиш мумкин, қизларга эса комбинезонлар таклиф қилинмоқда.

Пальтолар учун классик, сипо услуби хос хусусият бўлмоқда. Енги реглан қилиб тикилган, кенг тикилган пальтолар ҳам мода бўлаётир. Исталган услубдаги пальтоларнинг деталлари ихчам тайёрланмоқда. Ёқаси қайтармали, кўкракка тушиб келадиган, қотирмаси ёки ёқаси инглизча типда олинган.

Барча кўринишдаги кийим-кечакларнинг узунлиги киядиган кишиларнинг ёши ва қомати хусусиятларидан қатъий назар кенг тусланмоқда.

Куз ва қиш мавсуми учун ранглар мутаносиблиги— майин, жуда ҳам ёрқин эмас тусда бўлиб тўқ сариқ — жигарранг, олтин ранг, зангори, қизғиш рангдадир.

«Таштекстильшвейторг»нинг 34-магазинига марҳамат қилсангиз, сиз гардеробингиз учун керакли бўлган либосларни танлаб оласиз, ҳамиша тўла-тўкис ва модага монанд кийинадиган бўласиз:

бу ерда ҳар куни қуйидагилар сотувга қўйилган:

ёрқин ва жозибадор гулли сунъий ва табиий шойи, кремплен, трикотин газламаларидан замонавий моделларда тикилган кўйлаклар;

юбкалар, костюмлар;

хон атласдан енги узун ва калта қилиб тикилган миллий кўйлаклар;

зангори, жигарранг драпдан мавсумбоп қилиб тикилган пальтолар;

ёқаси норкали, тулки мўйнасидан ишланган қишлик пальтолар;

баҳоси 550— 610 сўм бўлган сувсар мўйнали ёқалар;

йўл-йўлли, катак-катакли шойи ва синтетик газламадан тикилган кўйлаклар;

ёш йигитлар ва катта ёшдаги эркаклар учун жунли-сукноли газламадан тикилган костюмлар;

бир хил тусдаги ва катак-катакли драпдан тикилган эркаклар пальтолари.

34-магазин Октябрь бозорида жойлашганлигини маълум қиламиз.

Иш соатлари 9.00 дан 19.00 гача (биринчи октябрдан бошлаб 18.00 гача).

Магазин дам олиш кунисиз ишлайди.

«ТАШТЕКСТИЛЬШВЕЙТОРГ».

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» Бутуниттифоқ бирлашмасининг Ўзбекистон агентлиги.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

30 СЕНТЯБРЬ — ПАЙШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

18.30 «Инсон. Ер. Коинот». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Болдино кузи». Концерт программаси. 20.00 Спорт программаси. 21.30 «Время». 22.05 «Сиз бунга қодирсиз!». 22.50 «Дунё воқеалари», 23.05 Балет артистларининг концерти.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

18.30 Янгиликлар. 18.50 «Ўз юлдузингни асра». Бадиий фильм. 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.50 «Қадрдон ерда». Телеочерк. 21.30 «Время». 22.05 «Ҳужжатли фильм». 22.15 Хоккей бўйича СССР чемпионати. «Динамо» (Рига) — «Динамо» (Москва). 2- ва 3-даврлар. Ригадан олиб кўрсатилади. 23.45 «Зара Долуханова». Фильм-концерт.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

I

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Қизча ва юлдузча», «Ивасик-Телесик». Қўғирчоқ фильмлар. 18.20 «Ёшлик» журнали — студиямиз меҳмони». 19.00 «Фан» программаси. 19.30 «Ахборот» (рус). 19.45 «Қишки вақтга ўтамиз». 20.00 «Дунё воқеалари». 20.30 «Ахборот». 20.50 М. Қориёқубов номли Ўзбек Давлат филармониясининг солисти А. Орифжонов концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Хирмонингизга барака». 22.25 СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига бағишланган «Пахтакор» Марказий стадионида спорт байрами (17 сентябрда ёзиб олинган). 23.30 Янгиликлар.

II

18.10 Кўрсатувлар программаси. 18.15 «Жарангдор дарахт». Ҳужжатли фильм. 18.35 «Янги марралар сари». 19.05 Ўқитувчи экрани. Ўзбек мактабларида рус тили дарсларида СССР 60 йиллигига бағишланган материаллардан фойдаланиш (рус.). 19.40 Реклама. 20.00 Янгиликлар. 20.20 «Чолу кампир бор экан». Бадиий фильм. 2-серия. 21.30 МТ II.

1 ОКТЯБРЬ — ЖУМА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.45 Мультфильмлар. 10.20 «Мана, яна дераза». Фильм-концерт. 11.20 РСФСРда хизмат кўрсатган артист Б. Феоктистов чалади (балалайка). 12.00 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 «Нигерия бўйлаб». Кинопрограмма. 15.35 Марказий телевидение ва Бутуниттифоқ радиоси болалар Катта хорининг чиқиши. 16.05 «Бугдойзор қўшиғи». Ҳужжатли фильм премьераси. 16.20 «Москва комсомолининг ишлари». 16.50 20—30-йиллардаги совет пейзаж живописи. 17.20 Чечен-Ингушистон АССР ташкил топганлигининг 60 йиллиги ҳамда Чечен-Ингушистоннинг ихтиёрий равишда Россия составига қўшилганлигининг 200 йиллигига. «Чечен-Ингушистон ҳақида сўз». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.

17.20 Чечен-Ингушистон АССР санъат усталарининг концерти. 18.45 «Жасорат». Сталинград жангининг 40 йиллигига. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Омад гилдираги». Мультфильм. 19.50 «Олам кинокамера кўзгусида». Кўрсатувни ёзувчи Г. Боровик олиб боради. 20.55 Музикали программа. 21.30 «Время». 22.05 «Обервальд сири». Телевизион бадиий фильм премьераси (Италия). 00.15 «Дунё воқеалари».

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

18.30 Янгиликлар. 18.50 А. Афиногенов. «Машенька». Телевизион спектакль. 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 Гандбол бўйича халқаро турнир. Хотин-қизлар. СССР-1 — ГДР терма командалари. Вильнюсдан олиб кўрсатилади. 21.15 «Катта ҳаёт саҳифалари». Илмий-оммабоп фильм. 21.30 «Время». 22.05 концерти (скрипка). 22.45 Ҳужжатли фильм. 23.20 Футбол бўйича СССР чемпионати. 1-лига. «Нистру» — «Заря». 2-тайм. Кишинёвдан олиб кўрсатилади.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 Рус адабиёти. Дубровский ва Троекуров (А. С. Пушкиннинг «Дубровский» повести асосида (рус.). 12.00 «Шоҳринлар». Телевизион фильм. 12.30 Жамиятшунослик. Марксизм-ленинизм дунёни билиш ҳақида. 13.00 «Қувноқ сеҳргарлик». Бадиий фильм.

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Юган тутган бола», «Сепкилвой ҳайвонларни даволайди». Мультфильмлар. 18.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Биз — 80-йиллар комсомоллари». 19.00 «Қардошлик мушоираси». 19.30 «Ахборот». (рус.). 19.45 «Ужгород». Манзарали телефильм. 20.00 Санъатшуносларнинг Халқаро симпозиуми олдидан. СССР Рассомлар союзининг залида суҳбат. 20.30 «Ахборот». 20.50 Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Д. Жабборова ва Б. Холхўжаев концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Нон — ризқи-рўзимиз». 22.25 «Меҳрибонлик». Бадиий фильм. 23.35 Янгиликлар.

Тошкент педагогика билим юрти коллективи билим юрти ўқитувчиси Х. Солиҳовага турмуш ўртоғи

Мунаввар КОМИЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

4 ТОШКЕНТ ОҚШОМИ бет

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») —орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент— ГСП. Ленин кўчаси, 41 ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат: — 33-57-02, бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги—32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ —32-54-19; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари 32-53-10; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари —32-55-32; хатлар — 33-79-70; эълонлар бўлими—33-81-42; нашриёт диспетчери 32.78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари—33-90-50.

30 СЕНТЯБРЬ, 1982 й. Р—13569. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси Тошкент шаҳри. В-2524. Индекс 64691.